Kedves Gyerekek!

A Muskátli V. évfolyamának bekötött példánya a balogvolgy@citromail.hu e-mail címen megrendelhető vagy beszerezhető Nemesradnóton, a Lidike Pihenőházban, a Muskátli szellemi műhelyében.

2020. április - VI. évfolyam, 08. szám

Hónapvers

Pósa Lajos: Búza-nézni járok a határban…

Búza-nézni járok a határban,
Életadó tavaszi sugárban.
De szépen szól zengő szíved dala,
Szántóvető rögszínű madara!

Szép a vetés, ujjongó madárka!
Csak szökkenjen telt fejű kalászba,
Csak érlelje ég napja, harmatja,
Csak ringassa a mező fuvalma!

Ért szemének rozsda, jég ne ártson,
S illatozzék, mint kenyér, a rácson.
Másnak is jut abból a kenyérből:
Foszlósbélű barnából, fehérből.

Jut belőle szegénynek, árvának,
Csak neki nem: édes jó anyámnak!
Oh, ha neki szeghetnék belőle!
Most lennék csak hű gondviselője!

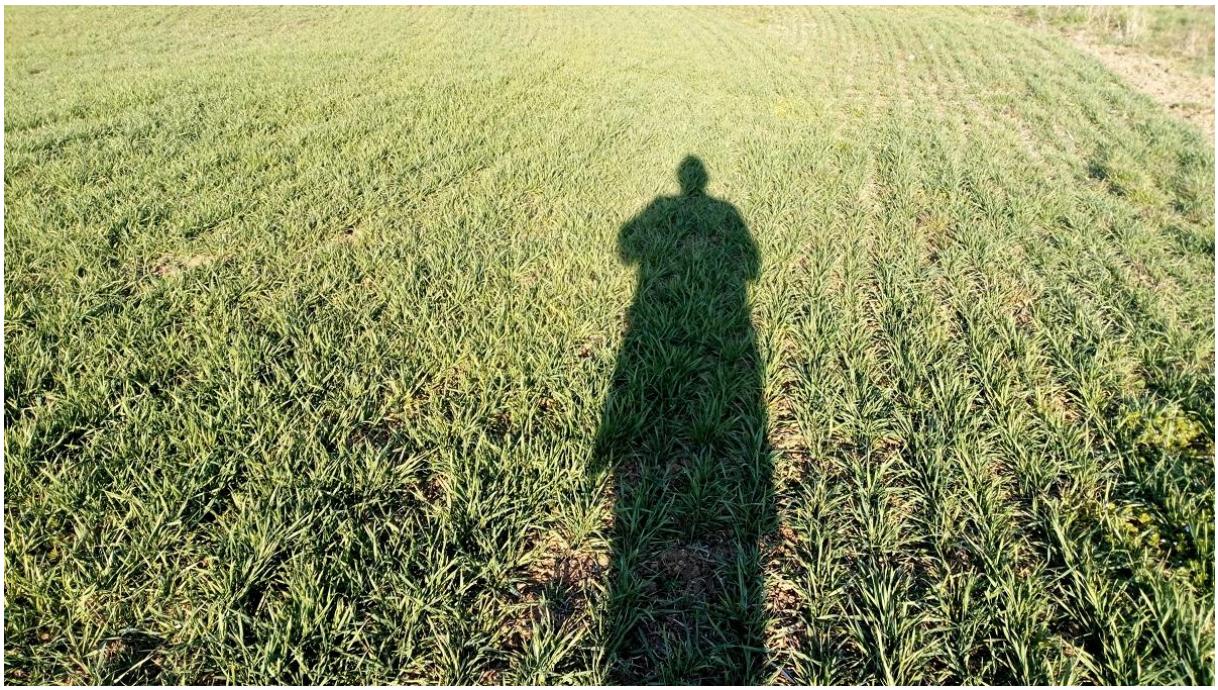

Búza-nézni járok a határban,
Hej, mikor még vele együtt jártam!
Szebb volt még a vetés is, határ is,
Szebben dalolt a dalos madár is.

Forrás: Az Én Ujságom, 1902. április 27., XIII. évfolyam, 18. szám

A felvételek Pósa Homoly Erzsó készítette Nemesradnót határában 2020. áprilisában

Emlékezés

Április 6. - Klapka György 200

Babubcs Zoltán: „Híres Komárom be van véve, Klapka György a fővezére”

A poroszországi Magyar Légió parancsnoka, idősebb korában/ Klapka tábornok szobra Révkomáromban. Róna József alkotása 1896-ból

Minden magyar, idős és fiatal egyaránt ismeri egyik legnépszerűbb 1848/49-es zeneművünk, a Klapka-induló szövegét. Kétszáz éve, 1820. április 6-án született a magyar szabadságharc egyik legendás tábornoka. De milyen ember volt ő? Írásunkban erre igyekszünk választ adni kortársainak segítségével.

Komárom hős védőjéről csupán néhány életrajzi adattal szolgálunk. Klapka György (Temesvár, 1820. április 6. – Budapest, 1892. május 17.) morva eredetű, német anyanyelvű katolikus családból származott, édesanyját korán elveszítette. Papnak szánták, de rendkívül érdekelte a katonatiszti hivatás, így került a császári-királyi hadseregbe. Tüzér hadapródként kezdte szolgálatát, s 1842-ben nyert felvételt a Magyar Nemesi Testőrség soraiba. Dicsérettel teljesített testőri szolgálatát követően vezényelték a 12. határőr-gyalogezredhez. Főhadnagyként 1847-ben lépett ki a hadseregből, mivel Észak-Indiába hívták katonai tanácsadónak, de az 1848. tavaszi események hatására itthon maradt. Több bajtársához hasonlóan szédületes karrier várt rá, 1848 nyarán még századosként küzdött a Délvidéken, s a következő év elején már ezredesi rendfokozatban vette át a Felső-tiszai hadtest

parancsnokságát és Tokaj térségében megállította a Debrecen felé törő császári csapatokat. A kápolnai fiaskó eredményeként ő is szerepet játszott gróf Henryk Dembinski altábornagy eltávolításában és március utolsó napjaiban terjesztette be a magyar főserege támadási tervét, amelyet az utókor tavaszi hadjárat néven ismer. Ekkor kapta meg vezérőrnagyi előléptetését, a már meglévő 3. osztályú katonai érdemjel mellé annak 2. osztályát. Tápióbicskénél kis híján vereséget szenvedett az általa vezetett I. hadtest, 1849. április 6-án pedig Görgei Artúr vezérőrnagy erélyére volt szükség ahhoz, hogy ne futamodjon meg ismét. Vácnál elkésett az ütközetből, de Nagysallónál és Komáromnál már kiválóan végezte hadtestparancsnoki tevékenységét. Görgeit előbb a Hadügyminisztériumban, majd a Feldunai hadsereg élén helyettesítette.

A második komáromi csata után a sebesült Görgeitől vette át a hadsereg parancsnokságát, de az erődben maradt, s az 1849. július 11-i harmadik komáromi csatában nem sikerült megvernie a császári főserget.

A Feldunai hadsereg ezután indult el, ő pedig a várőrség élén Komáromban maradt. Az 1849. augusztus 3-i kitöréskor sikerült megzavarnia a császáriak dunántúli erőit, de a katonai vereséget már nem tudta megakadályozni. Komárom így is előnyökkel adta meg magát: a várőrség amnesztiát kapott és Kossuth-bankóit félmillió forint értékben váltották be az osztrákok. Elhagyta az ország területét, de svájci bankárként is megállta helyét, a magyar emigráció vezetői közé tartozott, **1859-ben nagy szerepe volt az olaszországi Magyar Légió felállításában, majd 1866-ban a poroszországi Magyar légió élén betört Trencsénbe, de csalódnia kellett: nem tört ki újabb forradalom.** A kiegyezést követően hazatért, volt országgyűlési képviselő és a honvédegyletek elnöke, de az 1870-es években visszavonult. Budapesten 1892. május 17-én halt meg, utolsó útjára tízezrek kísérték el, miközben a tiszteletére 1849-ben komponált Klapka-indulót énekelték.

Egykori tisztje, a komáromi 203. honvédzászlóaljnál főhadnagyként szolgált **Szinnyei József** Komárom 1848-49-ben című munkájában a következőket írta róla: „Körülbelül 30 éves – írja róla Szillányi [Péter alezredes], ki mint táborkarának főnöke, legjobban ismerhette – közép, nyúlánk termetű, kiválóan elegáns finom külsővel: fényes sötét, ábrándozó szemmel, szellemességet, költőiességet, tüzes bátorságot és tengernyi szép eszmét árultak el, sötét hajzata, könnyen ívezve a magas finom homlokon, hosszú tömött fekete szakálla kiegészíté a szép, nemes és férfias arcképét. Klapka magas katonai képzettséggel bírt, értelmes theoretikus és nagy stratega volt, a haditörténet mindig kedvencét képezte. **Miként használta föl elméleti tudományát, azt a magyarországi utolsó küzdelmek megmutatták. Mint hadvezérnek csak egy hibát lehetne neki bűnül felróni, hogy még igen fiatal volt és azért sok ábránddal bírt, mely hibája azonban napról napra javult.** Belső tüze **s**okszor erővel ragadta őt el; lelkülete mintegy kiszabadulva, nem lehetett többé azt fékezni, hanem magával vitte őt is cél nélkül a határtalan térben; innen magyarázható mindig ingadozó, mindig változó eszmemenete, innen van az órákig tartó mély munkának könnyedén való elpusztítása. Ki azonban őt ismerte, tárgyát és alapgondolatát megértette a változatok nélkül, melyeket ábrándozása hozzá csatolt, az bámulhatta csak, hatalmas lelkét, gyors, világos, katonai éleslátását és mély hadászati ismereteit. **Környezete, mely testestől-lelkestől rajta csüggött, megszokta már ábrándképeit, ezért**

hadműveleti terveit az ő eredeti eszméje szerint dolgozta ki. Klapkának szívjósága, szelídsége és barátságos modora, a szigorú rendszabálytól való idegenkedése, jellemének határozatlanságot és lágyságot kölcsönöztek; sokban növelte ezt eszméinek változatossága, de amit ő egyszer magában eltökéllett, azt hajthatatlanul és ritka eréllyel keresztül is vitte."

Gelich Richárd – 1849-ben táborkari őrnagy, a Hadügyminisztérium Hadműveleti alosztályának ideiglenes vezetője – Magyarország függetlenségi harcza 1848-49-ben című trilógiájának 2. kötetében jegyezte fel Komárom parancsnokáról: **„Klapka egyike a leglánglelkűbb magyar vezéreknek, magasabb katonai műveltséggel bírt, mellyel világi műveltséget is kötött össze. Igen jó hadvezér volt és magas katonai eszmék által tűnt ki, de sokkal inkább az érzelem embere volt, semhogy Görgey [sic!] merev erélyességével bírjon.** Egyéni viszonyaiban is mint katona Görgey [sic!] felé hajlott ugyan, de sokkal jobb hazafi volt, semhogy a kormánnyal ne tartson. E viszony azonban gyakran megbénította határozati képességét. Igen humánus főnök volt, emellett kitűnő bajtárs. Ellensége volt minden erőszaknak, s ha váltságos percekben erélyességet kellett kifejteni, humanitását még akkor is érvényesítette."

Forrás: https://felvidek.ma/2020/04/hires-komarom-be-van-veve-klapka-gyorgy-a-fovezere/

***

Valósmese

Április 2. - A gyermekkönyvek nemzetközi napja
Április 14. - A könyvtárosok világnapja
Április 23. - A könyv és a szerzői jogok világnapja

Gegus Ida: A képes könyv

Sok szép ajándékot kapott a jó kis Sárika karácsonykor. Mindeniknek örült, de legjobban egy szép, nagy képes könyvnek, melyben le volt rajzolva minden állat és mindenikhez volt egy szép kis vers.

Hamar megismerkedett Sárika az állatokkal és valamennyi kis verset el tudta mondani. Hanem azért mégis gyakran kezébe vette a szép könyvet és elmulatott vele.

Egyszer amint a könyvet nézegeti, eszébe jut, hogy de jó lenne megtudni: miből vannak a könyvnek vastag, kemény lapjai? El is kezdte rögtön bontogatnia lapokat, de nagy bámulatára megszólalt a képes könyv:

- Ne ronts el Sárika! Ha arra vagy kíváncsi, hogy miből készültem, hát akkor hallgass rám, elmondom.

Abba hagyta Sárika a könyvrontást és figyelmesen hallgatta a könyv meséjét:

- Egyszer volt, hol nem volt, - kezdi a könyv – volt egy szem kendermag. Ezt a kendermagot egy gazda elültette a földbe. Hamar kikelt a magból a kender, s mikor már olyan magasra nőtt, hogy ha te, Sárika, elbújtál volna benne, bizony senki sem talált volna meg, akkor kihúzta a gazda a földből, összekötötte egy csomóba, mert sok szálból állt ám! A csomó kendert aztán elvitte a patakra és szépen belefektette a vízbe, s köveket rakott rá, hogy a víz el ne vigye. Mikor már egészen puhára ázott, akkor kivette a vízből és kitette a napra, hogy száradjon.

A meleg napon hamar megszáradt a kender. Ekkor a gazda átadta a gazdasszonynak, aki mit is csinált vele? Varrt belőle egy szép kötőt, úgy-e Sárika?

- Ejnye! De nagy bohó vagy te, képes könyv, hát lehet kenderből kötőt varrni?
- Aha! Ezt már tudjuk, Sárika! No, akkor folytatom. Hát mikor a gazdasszony átvette a kendercsomót, először megtörte a kendertörőn, azután megtilólta, végre a héhőn egészen megtisztította. Ekkor egy csomó szép kender maradt a kezében. Most mit is csinált vele?

Elvitte a takácshoz! A takács megszőtte és lett a kendercsomóból szép fehér vászon. Ebből a szép vászonból varrt a gazdasszony Juliskának egy kötőt.

Örült Juliska a szép kötőnek; viselte mindaddig, míg el nem szakadt.

Mikor már egészen elnyűtte, akkor vett rajta a rongyvevőtől egy szép piros kövű gyűrűt. A rongyvevő elvitte a papírgyárba, ahol szép fehér papirost csináltak belőle. A papirost elvitték a nyomtatóba, rányomták a képeket, meg a versikéket. Aztán a könyvkötőhöz vitték; mert most már magamról beszélek, jól megfigyeld Sárika! A kötőből lettem én.

A könyvkötő több papírlapot összeragasztott, hogy vastag, erős lapok legyenek a könyvben. Mikor már elég vastagnak találta, akkor legutoljára ráragasztotta a képes és versikés lapot. Most aztán összefűzte és szép piros táblába bekötötte lapjaimat.

A táblán aranybetűkkel ragyogott a címem: „Állatok világa.” Ilyen szép alakban kerültem a könyvkereskedőhöz, ahonnan a jó angyal elhozott és mivel jól viselted magad, hát karácsonykor megajándékozott velem.

Most itt vagyok nálad és még egyszer kérlek, ne ronts össze, mert látod, milyen hosszú idő kell ahhoz, míg egy ilyen szép képes könyv elkészül, mint amilyen én vagyok. És hány emberdolgozik, fárad, míg a kendermagból könyv lesz.

Sárika sokat tanult a képes könyv meséjéből és soha többé nem rongálta a könyveket.

Forrás: Az Én Ujságom, 1894. április 29., V. évfolyam, 18. szám

Április 8. – II. Rákóczi Ferenc halálának a napja

Kedves Szülők!
Itt a beiratkozás ideje is. Úgy gondoljuk, minden magyarnak magyar iskolában a helye. Ezt a helyes döntést ajándékkal köszöni meg a Rákóczi Szövetség. Erről szól az alábbi írásunk.

Pósa Homoly Erzsó: A szeptemberi iskolakezdők számíthatnak a Rákóczi Szövetségtől kapott táskájukra

Elkezdődött a Rákóczi Szövetség 2020-as iskolatáska programja

Ezt a táskát a Rákóczi Szövetségtől kaptam, mert magyar iskolába járok! (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

A Rákóczi Szövetség a leendő magyar elsősök számára megkezdte az iskolatáskák kiszállítását. A tanévkezdéskor minden magyar iskolába lépő kisdiák átveheti iskolatáskáját a tanítóktól.

A napokban körvonalazódik az iskolákban a beiratkozás menete. A koronavírus-járvány miatt korlátozások vannak érvényben, így a leendő elsősök jelenléte nélkül történik majd a beiratkozás.

Elmaradnak a beiratkozási ünnepségek, de a gyerekek új iskolatáskája már raktáron van.

A Felvidéken minden gyermek, aki szeptemberben magyar iskolában kezdi meg tanulmányait, jó minőségű iskolatáskát kap ajándékba. Ezúton is arra biztatunk minden szülőt, akinek iskolaköteles kisdiákja van, hogy a magyar iskola mellett tegye le a voksát.

A legjobb döntés, **ha magyar gyermekének a magyar iskolát választja**. Ezt a helyes döntést a Rákóczi Szövetség a 2020/2021-es tanévben is elismeri és megköszöni.

Iskolatáskák a raktárban (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

„Az iskolatáskákat a gyermek magyar iskolába íratása alkalmából ajándékozzuk, megköszönve a helyes és felelős döntést, amelyet a szülők tettek gyermekük és közösségük jövője érdekében” – írja **Csáky Csongor**, a Rákóczi Szövetség elnöke.

Levelében, melyet a szülőknek címez, kifejti:

„Meggyőződésünk, hogy a magyar iskolaválasztás előnyökkel jár, és olyan többlettudást jelent, amelyet máshol nem lehet megszerezni. A szeptemberi iskolakezdést követően szeretnénk személyesen is találkozni Önökkel és átadni a magyar összefogást jelképező ösztöndíjunkat, ezzel is megköszönve a felelős döntésüket” – fejtette ki Csáky Csongor.

A jó minőségű iskolatáskák ezekben a hetekben érkeznek meg a Felvidékre a Rákóczi Hálózat partnereihez.

A zselízi Mira Office cég szállítja a táskákat (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

A zselízi Mira Office kereskedelmi cég a Felvidéken 25 város és vidéke célalap munkáját ellátó civil szervezet vezetőjéhez juttatja el a szeptemberi iskolakezdők táskáit. A tavalyi beiratkozási számokból indultak ki, s raktáron van fele-fele arányban ennek megfelelő lányos és fiús táska, mely a Felvidéken összesen 232 településre jut majd el.

Információink szerint az alapiskolai beiratkozások Szlovákiában 2020. április 15-től április 30-ig elektronikusan zajlanak a gyermekek személyes jelenléte nélkül.

A célalapvezetők együttműködve az iskolák igazgatóságával a következő hetekben összesítik a leendő elsősök pontos számát is.

„Tekintettel a kialakult járványhelyzetre és a beiratkozások rendhagyó voltára, azt szeretnénk kérni, hogy mindenki lehetőségeihez mérten minden csatornán jelezze az iskolák és a szülők felé, hogy az iskolatáskák megérkeztek és rendelkezésére állnak a gyermekeknek. A táskákat ugyanakkor a tanévkezdés napján kapják majd meg a gyermekek az iskolában” – írta **Gabri Rudolf**, a nagykaposi Rákóczi Hálózat elnöke.

A Rimaszombat és vidéke célalaphoz tartozó táskák már megérkeztek (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

A Rákóczi Szövetség a felvidéki és a többi külhoni régióban intenzív médiakampányt folytat annak érdekében, hogy felhívja a családok figyelmét arra, hogy az iskolaválasztás hosszú távon meghatározza a gyermek sorsát és a magyar közösségek fennmaradását.

A magyar iskolaválasztás előnyökkel jár

A Rákóczi Szövetség arra kéri a külhoni magyar családokat, válasszanak iskolaköteles gyermeküknek magyar iskolát. A külhoni régiókban a következő hetekben, hónapokban a szülőknek arról kell dönteniük, hogy iskolakötelessé váló gyermeküket milyen nyelvű iskolába íratják. A magyar iskolaválasztás biztosítja a magyar közösségek megmaradását, a magyar nyelv és kultúra továbbadásával, valamint többlettudást és nagyobb kapcsolatrendszert biztosít a gyermeknek a két nyelv, két kultúra oktatásán keresztül.

Csáky Csongor, a Rákóczi Szövetség elnöke és **Tárnok Balázs**, a Rákóczi Szövetség alelnöke értékelése a felvidéki magyar iskolakezdők számáról **ide kattintva** érhető el.

A Magyar Iskolaválasztási Program kampányvideója **ide kattintva** érhető el. Magyar iskolát végzett tudós szakemberek véleménye és tanácsa **ide kattintva** érhető el.

Forrás: https://felvidek.ma/2020/04/a-szeptemberi-iskolakezdok-szamithatnak-a-rakoczi-szovetsegtol-kapott-taskajukra/

***

A Balog-völgyi II. Rákóczi Ferenc Vetélkedőből otthoni vetélkedő lett

A Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezete és Rákóczi Szövetség Gömörben polgári társulás közösen hirdette meg 2020-ban a Balog-völgyi II. Rákóczi Ferenc Vetélkedőt, melynek eredeti terv szerint a Bátkai Alapiskola biztosította volna a helyszínt 2020. március 27-én, a Rákóczi-emléknapon, mely ugye a nagyságos fejedelem születésnapjára esik.

A verseny témájának II. Rákóczi Ferenc élete és a Rákóczi-szabadságharc volt meghirdetve. Három kategóriában gondolkodtunk - 1. Kategória: az alapiskolák 1-4. évfolyama – rajz; 2. Kategória: az alapiskolák 5-9. évfolyama – rajz; 3. Kategória: az alapiskolák 5-9. évfolyama – történelmi vetélkedő.
Elképzelésünk szerint a képzőművészeti vetélkedőre jelentkezők egyéni munkákat készítenek az adott témában, a helyszínen. A munkákat a zsűri pontozza, majd ki is értékeli. A történelmi vetélkedőre háromfős csapatok jelentkezését várjtuk. A vetélkedőre meghívtuk volna Kun Ferencz alelnök urat, hogy a rendezvény védnökeként és a zsűri elnökeként erősítse az összejövetelünket.
A koronavírus világjárvány megfékezése miatt azonban közben szigorú intézkedéseket hoztak, s bezárták az iskolákat, megtiltották a rendezvények szervezését, s kijárási tilalmat rendeltek el. Ez már érvényes volt a március idusai megemlékezésekre is. Viszont örömmel fogadtuk a hírt, hogy Kun Ferencz alelnök úr magas állami kitüntetésben részesült. A vele készült riportot a verseny kiértékelése után olvasható.
Eredeti célunkhoz, hogy a gyerekek játékos módon ismerkedjenek meg a nagyságos fejedelem életével és tevékenységével azonban ragaszkodtunk. A vetélkedőt a Rákóczi Szövetség Gömörben facebook közösségi oldalán bonyolítottuk le a felkészítő pedagógusok vagy az osztályfőnökök segítségével. Szinte mindenki bekapcsolódott az online változatban is, úgy ahogyan eredetileg bejelentkezett. Részt vett a vetélkedőn, s ez álltal a megemlékezésen a Bátkai Alapiskola mellett a Cakói és Nagybalogi Alapiskola is.
Köszönjük a pedagógusoknak, a segítőknek, a gyerekeknek és minden követőnek, hogy együtt emlékezhettünk. A vetélkedő napja március 27-én volt, a kiértékelésre április 8-án került sor, s a díjátadást október 29-re tervezzük. Addig is mindenkinek jó egészséget!

Pósa Homoly Erzsó, főszervező

A vetélkedőbe bekapcsolódók

A rajz feladatlapok kidolgozója, zsűri elnöke: **Szabó Simon Rózsa**, a Bátkai Alapiskola rajz szakos tanára. A zsűri további tagja: **Zsíros Jolán**, a Rákóczi Szövetség Gömörben vezetőségi tagja és **Pósa Dénes**, a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezetének alelnöke.
A vetélkedő felhívásának és a történelmi feladatlapoknak a kidolgozója és a vetélkedő értékelője **Simon Róbert**, a Bátkai Alapiskola történelem szakos tanára. **4 fő**

A Rajz szekció 1-4. osztály, 1. kategória résztvevői

Bátka AI **15 fő**

Osztályfőnök: ***Miko Eszter***
1. A: **Péntek Noel, Pásztor Gábor, Jeriga Viktória**
Osztályfőnök: ***Hencz Annamária***
2. A: **Agócs Lilla, Agócs Fanni, Gyurán Lili, Kováč Sofia, Simon Csenge**
Osztályfőnök: ***Gregor Andrea***
4. A: **Simon Jázmin, Hencz Anna Fruzsina, Miko Fruzsina Annamária, Breznyák Judit**

Nagybalog AI **6 fő**
Felkészítő: ***Vincze Marianna és Pál Gabriella***
3. osztály: **Vincze Lilien**
4. osztály: **Šimko Róbert, Gebe Réka, Czégény Zsófia**

Cakó AI **5 fő**
Felkészítő: ***Szabó Éva, Győry Magdolna***
1.osztály: **Gazso Viktória**;
4.osztály: **Gazso Vanesa, Mogyoródi Róbert**

A Rajz szekció 5-9. osztály, 2. kategória résztvevői

Bátka AI **8 fő**
Osztályfőnök: **Valacsay Henrietta**
5. A: **Balog Kleopátra, Róth Deborah Viktória**
Osztályfőnök: **Gebe Renáta**
6. B: **Balog Lorenzo**
Osztályfőnök: **Burszki Kati**
8. A: **Farkas Károly, Balog Csilla**

A Történelem szekció 5-9. osztály, 3. kategória résztvevői

Bátka AI **6 fő**

Osztályfőnök: ***Derencsényi Éva***
9. A: **Rencsok Nikoletta, Varga Anikó, Varga Kiara**
csapatban: **Balog Leó, Simon Ákos**

(A Rimaszécsi, Uzapanyiti és a Nemesradnóti Alapiskola ezúttal nem tudta vállalni a megmérettetést)

Jeriga Viktória a munkájával

Pásztor Gábor a munkájával

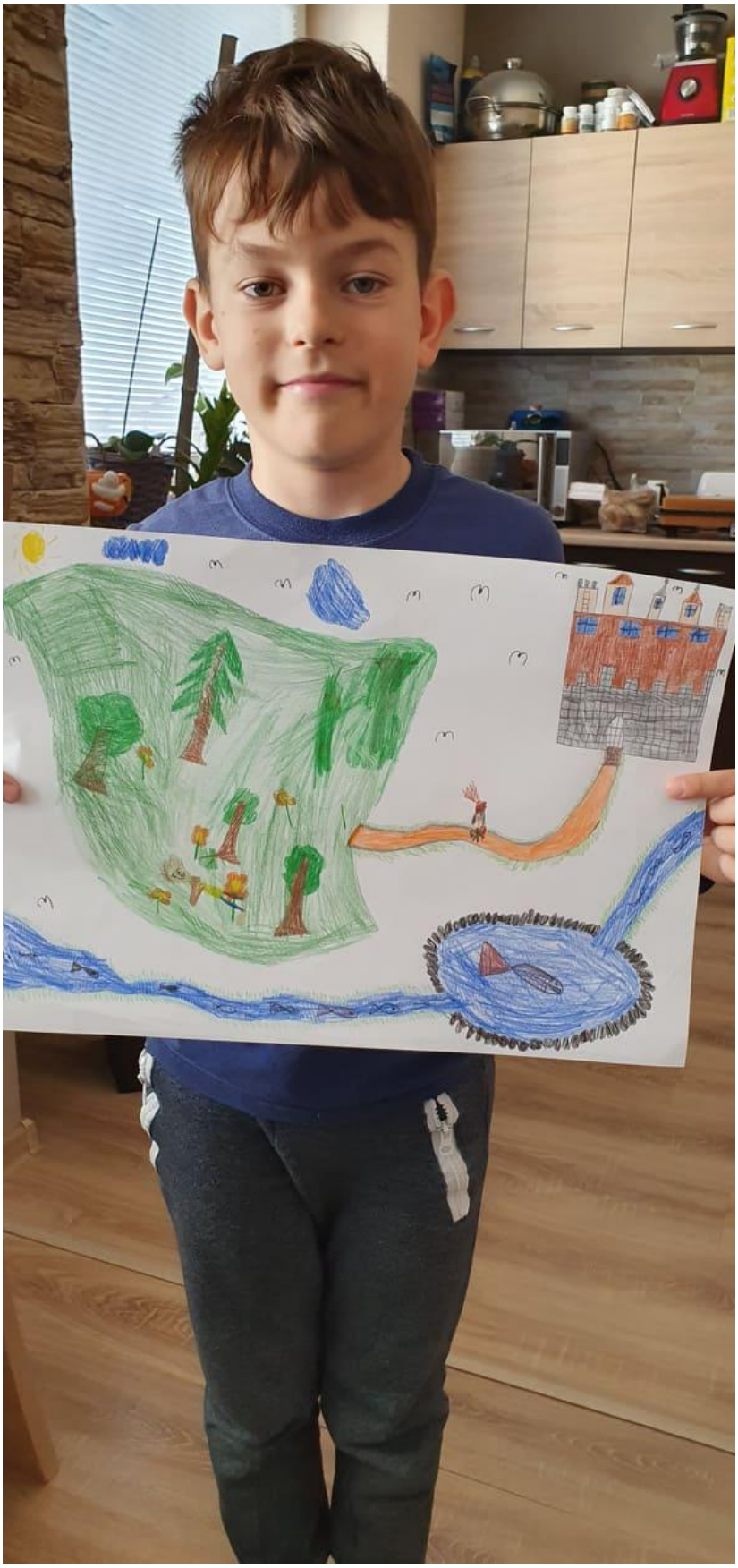

Péntek Noel a munkájával

Agócs Fanni munkájával

Agócs Lilla munkájával

Gyurán Liliána munka közben

Kováč Sofia munka közben

Simon Csenge munka közben

Simon Jázmin munka közben

Breznyák Judit a munkájával

Miko Fruzsina Annamária a munkájával

Hencz Anna Fruzsina munka közben

Balog Csilla alkotás közben

Gazso Viktória alkotás közben

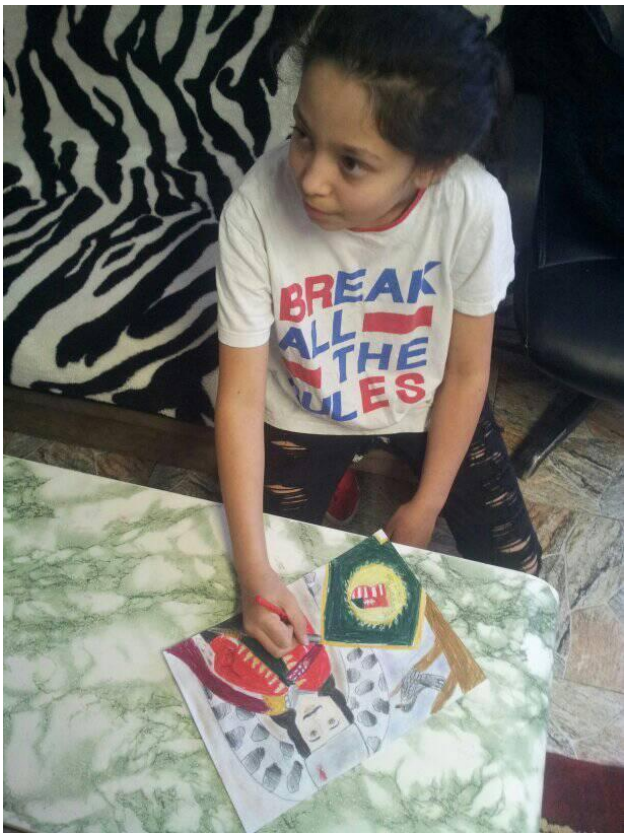

Gazso Vanessa alkotás közben

Mogyoródi Róbert alkotás közben

Vincze Lilien a munkájával

Czégény Zsófia alkotás közben

Balogvölgyi II. Rákóczi Ferenc Otthoni Vetélkedő

Értékelés

R a j z

Kedves Gyerekek!

Nagy örömmel vettem tudomásul, hogy szép számban küldtétek be munkáitokat. Szebbnél szebb munkák érkeztek elbírálásra. Megvallom őszintén, hogy egy kicsit féltem attól, hogy otthon inkább más elfoglaltságot fogtok részesíteni előnybe. De ahogy látom a rajzolás szeretetének, a képzőművészet iránti rajongásnak, az alkotni vágyásnak nem szab határt még ez a mai kritikus helyzet sem. Kibontakozik akármilyen gátat is gördítenek elé. Aki akar, vágyat érez arra, hogy alkosson az meg is teszi. Nagyon jó példa erre ez a rajzverseny is.

A rajz órákon a tanulóktól gyakran hallom, hogy „én nem tudok rajzolni, ez nem jó“ mondatokat. Mindig hangsúlyozom a tanulóknak, hogy az alkotás, legyen az rajzolás vagy festés, a célja, ne az legyen, hogy minél jobban hasonlítson a másikéra vagy akár a valóságra.

A lényeg az, hogy kedvük legyen a munkához, fogadják el azt a tényt, hogy minden egyes ecsetvonás értékes, utánozhatatlan és csak az övék. Ezáltal megtanuljuk értékelni a papírra vetett alkotásokat, értékelni a saját munkáinkat. Elfogadjuk, hogy a munkáiknak van értéke.

Legtöbbször azzal a ténnyel találkozom, hogy ha valaki nem született Picassónak, már rajzolni sem akar. Nagy kár. A művészet nem csak erről szól. Igen, vannak ügyesebben rajzolók, adottságuk van hozzá, ezzel születtek. De a művészet mindenkié!

Az alkotni vágyás mindenkiben ott van, csak teret kell adni neki. Vannak akik a színek világát tudják jobban használni, vannak akik a papír minden csücskét kihasználják, vannak akik részletesen szeretnek rajzolni vagy épp egy részlet számukra a fontos. Sorolhatnám még tovább is, a végtelenségig. Ez tesz benneteket egyedivé, utánozhatatlanná, kivételessé.

Jó példát mutattok másoknak is. Mint, ahogy Salvador Dalí, a híres festő mondta: „Nem az a festő, akiknek ihlete van, hanem aki másokat inspirálni tud.“ Inspirálni, ösztönözni az alkotásra.

A beküldött munkáitok is ezt sugározzák mások felé.

Mindegyik nagyon szép a maga módján, ott vagytok Ti minden egyes ceruzavonás mögött az alkotásotokban. Ezért volt nehéz dolgom az értékelésnél.

Az értékelés legyen számotokra is inspiráló. Semmiképpen ne vegye el a kedveteket. Sőt, merítsetek belőle, használjátok fel a munkáitok során. Legyen ösztönző a tovább alkotásra. Ebben a versenybe mindenki győztes. Ezért lett besorolva mindenki valamilyen sávba.

Ismerős számotokra az aranysáv, ezüstsáv és a bronzsáv, ugye?

Nekünk, értékelőknek nem volt tudomásunk arról, hogy melyik képet ki rajzolta. Névtelenül kaptuk a rajzokat értékelésre. Azt hiszem így tényleg érdekesebb az eredmény, mivel mi is csak ezután fogjuk megtudni, hogy kik vannak a rajzok mögött.

Szabó Rózsa, a Bátkai Alapiskola rajz szakos tanítója, a zsűri elnöke

Az I. kategória a 1. – 4. évfolyam tanulói:

Az aranysáv:

1. A 8-as számú rajz Rákóczit, a magyar zászlót, a kakukkot ábrázolja. Egy nagyon kidolgozott, színekben gazdag és letisztult munka. Átgondolt és harmonikusan összerakva. Nagyon szépen kidolgozott rajz, úgy színeiben mint alaposságában is. Rákóczi fejedelem és a Rodostói kakukk tárul elénk, s szinte megjelennek a történet sorai a papíron.

1. A 17-es számú rajz kiemelkedik a használt technikával. Ha jól látom a színes ceruzát és vízfestéket választotta az alkotó. A 17-es kép szépen kidolgozott kép, amely vegyes technikával készült, színeiben vidám és komplex, ábrázolja Rákóczi fejedelmet és Mikes Kelement egyaránt ahogyan vágyakozásuk tárgyát az otthonukat is.

2. A 3-as számú rajz egy letisztult munka. A színek, a térbeli elhelyezés, a méretarányok helyesek. A monda lényegét kiemelve dolgozott az alkotója. Szemlélteti a hangjegyekkel a kakukk hangját. Rákóczi szívének ez egy csodaszép ének. Kiválóan emelte ki a rajzban. Ötletgazdag alkotás.

3. A 9-es számú rajz szintén Rákóczit ábrázolja, egy portré. Már egy kezdődő művészibb ábrázolásban. A szemek hangsúlyosak, az arc vonásai felismerhetők, kivehetők. Szép munka. A színeket is ügyesen választotta. Azt ajánlom, hogy a jövőben a színezésre kell jobban odafigyelni. A ceruza vonásokra, kiváltképp a színezés irányára. Színezz egyirányba, így egy egységesebb felületet kapsz.

Az ezüstsáv:

Ebbe a sávba sorolnám a 19, 12,15 számú rajzokat.

1. A 19-es számú rajz egy elég valósághű ábrázolás. Mikes Kelemen a fűben feküdve utánozza a kakukk hangját. Arra a részletre is figyelve, hogy a fű eltakarja Mikes Kelemen oldalát. A kontúrok hangsúlyozva vannak. A természet színeinek árnyalatai kifejezőek a Nap színével együtt harmóniában. Szép, odafigyelt festés. Tényleg rodostói hangulatot sikerült papírra vetnie az alkotónak.

2. A harmadik helyre sorolnám a 12-es számú rajzot. Szintén arról árulkodik, hogy alkotója szeret tisztán dolgozni. A rajzlapon kiemelkedik Rákóczi, nagyon ügyesen helyezte el a többi részletet Rákóczi körül.

3. A 15-os kép színeiben gazdag, a felület egésze szépen kidolgozott, elénk tárul Mikes Kelemen, Rákóczi fejedelem és a rodostói kakukk a történet 3 főhőse.

Az bronzsáv:

Ide sorolnám 1,2,4,5,6,7,10,11,13,14,16,18 számú rajzokat. Mind kifejező a maguk módján. Az egyik a színvilágával, a másik a gazdag szemléltetéssel, a harmadik a papíron való elhelyezéssel tűnik ki.

A II. kategória a 5. – 9. évfolyam tanulói:

Az aranysávba került:

Ide sorolnám a 2 számú rajzot.

Aki ezt a rajzot készítette, az bizonyára veleszületett tehetsége, adottsága van. Nagyon részletesen kidolgozott ceruzarajz. Hűen adja vissza az élő kakukk képét. Itt egy kiemelt részletet látunk, magát a kakukkot. Az alkotó megmutatta mindenkinek, hogy a színes ceruza mire is képes, hogyan lehet akár egy egyszerű fekete színű ceruza több árnyalat gazdája.

Az ezüstsávba sorolnám az 1, 3, 4 számú rajzot.

A 3 számú kép szintén egy kakukk. Itt más meglátásból nézhetjük a madarat. A madár alakját ügyesen adja vissza az alkotó a papíron. A faág és a madár hátánál látható vonalak, satírozás számomra fontos jelentőséggel bírnak, hiszen hangulatot adnak a képnek. Mintha épp most szállott volna rá arra faágra. Nagyon örülök, hogy itt láthattam a részletek hangsúlyozását. A faág erezetét, a madár körvonalát kiemelte az alkotó azzal, hogy erősebben használta a ceruzát vagy a vékony fixet.

Nagyon sajnálom, hogy az 1 számú rajzot nem tudtam szemügyre venni jobban mivel elég homályos. Ha jól láttam grafit ceruzával van elkészítve és Rákóczit ábrázolja. Az arc, a test és a kiegészítők, mint a kalap és toll szépen el vannak rendezve. Kár, hogy a háttérben meghúzódó részleteket nem ismertem fel. Ez nem az alkotó hibája és nem is vettem figyelembe az értékelésnél. Erre mondjuk ugye: „ez a mai technika!“. Amit ajánlanék az volna, hogy az árnyékolást gyakorold. Vannak erre nagyon jó, tanulható technikák.

A 4. fénykép – Ügyesen megoldottad a képet. A térbeli elhelyezés a papír méretarányához viszonyítva nagyon jó.

A bronzsávba került:

5. fényképek – Nagyon örülök, hogy elküldted a rajzot. Ne félj erősebb színeket használni, hangsúlyozni. Kiemelni egy-egy részletet, akár fekete kontúrral dolgozni.

***

Minden kedves résztvevőnek szívből gratulálok. Nagyon ügyesek vagytok. A jövőben pedig remélem, hogy még sok-sok rajzotok születik. Remélem, hogy még nagyobb kedvetek támad az alkotásra. Legyen az rajzolás, festés, ragasztás, hajtogatás...bármi ami segít önmagatok megvalósításában, hangulatotok, érzéseitek kifejezésében. Egy maradandó élmény volt számomra is a munkáitok nézegetése és értékelése.

Üdvözlettel, **Szabó Rózsa,** a zsűri elnöke

Képenkénti egyéni értékelés

1. Kép Vidám kép, az alkotót megragadta a táj, amely gazdag színvilágban tárul elénk, ahogyan a Rodostó-i bujdosók egyike álmodozik, ábrándozik a fa alatt és vágyakozik az otthonára.

2. Kép Napsütötte táj tárul elénk az alkotó megörökítette a Rodostói bujdosó vágyakozását, honvágyát, miközben pihen.

3. Kép Az alkotó nagyon ügyesen ábrázolja azt a pillanatot, amikor Mikes Kelemen a Rákóczi fejedelem kísérője megszólaltassa a Rodostó-i kakukkot s ezzel nagy örömet okoz a fejedelemnek.

4. Kép Az alkotót megragadta a bujdosók vágyakozása újra látni otthonukat, mely már. Ez a vágyakozás olyan erős volt bennük, hogy szinte már ébren is álmodoztak.

5. Kép A rodostói kert tárul elénk ezen a rajzon, melyről sem Rákóczi fejedelem sem kísérője Mikes Kelemen sem hiányoznak.

6. Kép ezen a rajzon a kis alkotó ábrázolja a képzeletbeli rodostói kakukkot és Mikes Kelement, aki Rákóczi fejedelmet szeretné meglepni azzal, hogy utánozza neki a rodostói kakukkot.

7. Kép az alkotó egy rajzon elénk tárja a rodostói kakukkot amint és a bujdosó Mikes Kelement a fejedelem kísérőjét, amint pihen, és ébren álmodozik otthonáról.

8. Kép Nagyon szépen kidolgozott rajz, úgy színeiben, mint alaposságában is. Rákóczi fejedelem és a Rodostói kakukk tárul elénk, s szinte megjelennek a történet sorai a papíron.

9. Kép Nagyon ügyes portré Rákóczi fejedelemről, aki gondolatban otthon a rodostói kertben hallgatja a rodostói kakukkot. Szintén szépen ki van dolgozva a rajzlap egész felülete színes, vidám kép.

10. Kép A rodostói bujdosók ébren is otthonukról ábrándoznak. Mikes Kelemen pedig, hogy meglepje a fejedelmet elbújik a fa alá és utánozza a rodostói kakukkot. Ez nagy örömöt okoz a fejedelemnek és olyan vidám lesz a napja, mint ez a napsütötte vidám rajz.

11. Kép Nagyon szép és mozgalmas kép, a rajzlap teljes felülete kidolgozott és hűen tükrözi a rodostói kakukk és Rákóczi fejedelem történetét, mint ahogy hű kísérőjét Mikes Kelemen cselekedetét is, miközben utánozza a rodostói kakukkot és ezzel nagy örömöt okoz a fejedelemnek.

12. Kép Rákóczi fejedelem teljes nagyságban, szépen kidolgozott rajz, vidám színek, a fejedelem és a rodostói kakukk köszönnek ránk vissza a képről.

13. Kép Mikes kelemen várakozik a fa alatt, hogy a rodostói kakukkot utánozza örömöt okozva ezzel Rákóczi fejedelemnek.

14. Kép Elénk tárul az a természet ahol a rodostói bujdosók ébren is az otthonukról álmodoznak. A rodostói kert és a kakukk, melyeket Rákóczi fejedelem is szeretett volna látni illetve hallani, miközben távol volt otthonától.

15. Kép Színeiben gazdag, a felület egésze szépen kidolgozott, elénk tárul Mikes Kelemen, Rákóczi fejedelem és a rodostói kakukk a történet 3 főhőse.

16. Egyenletesen, precízen kifestett rajzlap, maga a rajz visszaadja a történet két hősének az ábrázolását, Mikes Kelement miközben utánozza a rodostói kakukkot és ezzel meglepi Rákóczi fejedelmet.

17. Kép Szépen kidolgozott kép, amely vegyes technikával készült, színeiben vidám és komplex, ábrázolja Rákóczi fejedelmet és Mikes Kelement, egyaránt ahogyan vágyakozásuk tárgyát az otthonukat is.

18. Kép Nagyon vidám kép, táj virágokkal, napsütés és azt az örömteli pillanatot ábrázolja, amikor Rákóczi fejedelmet meglepetés éri. A rodostói kakukk énekel neki Mikes Kelemen kísérője személyében. Precízen kidolgozott kép.

19. Kép A történet egyik legmegragadóbb pontja Mikes Kelemen cselekedete, amikor is azzal, hogy utánozta a rodostói kakukkot, nagy örömöt okozott Rákóczi fejedelemnek, akinek távol az otthonától az volt a vágya, hogy halhassa a rodostói kakukkot.

II. kategória

1. kép - Grafit rajz, portré, amely Rákóczi fejedelmet ábrázolja.

2. kép – A kakukk, szépen kidolgozott, precíz munka, ez a kép nem magát a történetet ábrázolja, hanem a történet egyik szereplőjét a rodostói kakukkot, amelynek az énekére Rákóczi fejedelem áhítozik távol az otthonától.

3. kép – Grafit rajz, amely a rodostói kakukkot ábrázolja, szépen kidolgozva, árnyékolva.

4. kép – A rodostói bujdosók ébren is az otthonukról ábrándoznak, álmodoznak a rodostói kertről és ez tárulkozik elénk ezen az alkotáson.

5. kép – Mikes Kelemen utánozza a rodostói kakukk hangját, mellyel Rákóczi fejedelmet készül meglepni, remekül visszaadja a történet mondanivalóját.

Minden alkotónak szeretettel gratulálok a szebbnél szebb alkotásokhoz.

Remekül vissza tudták adni a történet mondanivalóját és szinte illusztrációként a szöveg mellé minden egyes rajzot eltudnák képzelni. Nagyon örülök a sok színes rajznak, ami sok pozitívumot árul el az alkotókról, elsősorban azt, hogy vidám és boldog gyerekek.

Nagyon nehéz volt értékelni és még nehezebb volt dönteni arról, hogy kik nyújtották a legkimagaslóbb eredményt. Számomra minden alkotó nyertes és még egyszer mindenkinek szívből gratulálok.

Zsíros Jolán, a zsűri tagja, a Rákóczi Szövetség Gömörben vezetőségi tagja

Közönségdíj-szavazás a facebookon

Szavazat

Az I.kategória közönségdíjasa 2020-ban Hencz Anna Fruzsina Bátkából. Gratulálunk!

I.kategória

1.	kép	Gebe Réka	54
2.	kép	Czégény Zsófia	136
3.	kép	Šimko Róbert	166
4.	kép	Vincze Lilien	94
5.	kép	Jeriga Viktória	34
6.	kép	Pásztor Gábor	25
7.	kép	Péntek Noel	26
8.	kép	Gazso Vanesa	118
9.	kép	Mogyoródi Róbert	94
10.	kép	Agócs Fanni	28
11.	kép	Agócs Lilla	26
12.	kép	Gyurán Lili	28
13.	kép	Kováč Sofia	26
14.	kép	Simon Csenge	23
15.	kép	Gazso Viktória	97
16.	kép	Breznyák Judit	69
17.	kép	Hencz Anna Fruzsina	252
18.	kép	Miko Fruzsina Annamária	96
19.	kép	Simon Jázmin	31

A II.kategória közönségdíjasa 2020-ban Balog Csilla Nemesradnótról. Gratulálunk!

II. kategória

1.	kép	Balog Lorenzo	7
2.	kép	Balog Csilla	14
3.	kép	Farkas Károly	6
4.	kép	Balog Kleopátra	6
5.	kép	Róth Deborah Viktória	7

***

Díjazás

I. kategória - Aranysáv

Aranysáv - 1. hely - Nagyarany **Gazso Vanesa** (Cakói Alapiskola – 1. o. - Felkészítő: Szabó Éva)
08. kép - Rákóczi a zászlójával:

Aranysáv - 1. hely **Hencz Anna Fruzsina** (Bátkai Alapiskola 4. A - Osztályfőnök: Gregor Andrea)
17. kép - Rákóczi figyeli Mikes Kelement a fűben:

Aranysáv - 2. hely **Šimko Róbert** (Nagybalogi Alapiskola 4. A - Felkészítő: Vincze Marianna)
03. kép - Rákóczi hallgatja Mikes Kelemen füttyszavát:

Aranysáv - 3. hely **Mogyoródi Róbert** (Cakói Alapiskola – 1. o. - Felkészítő: Szabó Éva)
09. kép - Rákóczi gondolatában a kakukkal

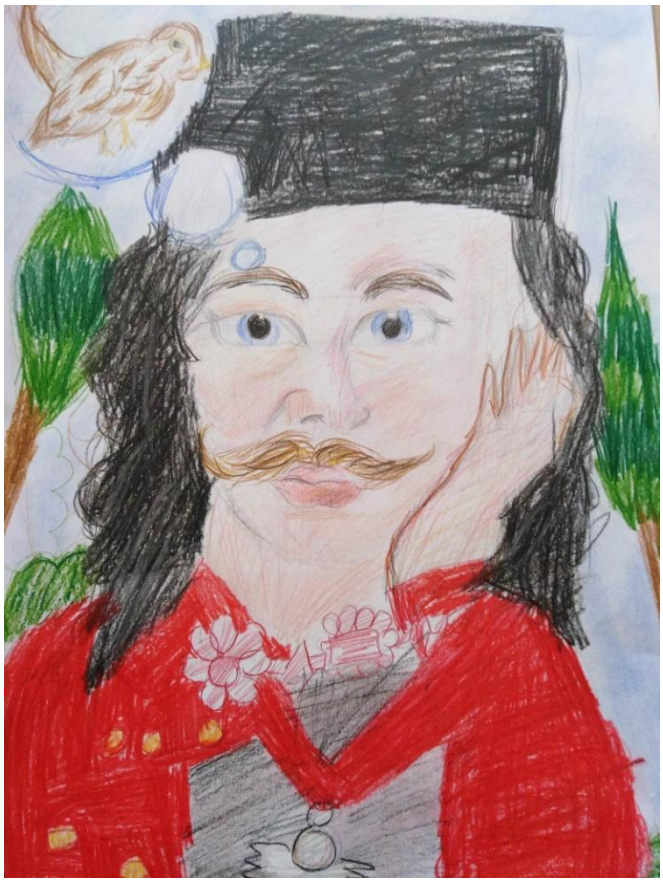

Ezüstsáv

Ezüstsáv - 1. hely **Simon Jázmin** (Bátkai Alapiskola 4. A - Osztályfőnök: Gregor Andrea)
19. kép – Mikes Kelemen a kakukkot utánozza a fűben

Ezüstsáv - 2. hely **Gyurán Lili** (Bátkai Alapiskola 2. A - Osztályfőnök: Hencz Annamária)
12. kép - Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem karddal

Ezüstsáv - 3.hely **Gazso Viktória** (Cakói Alapiskola – 1. o. - Felkészítő: Szabó Éva)
15. kép - Rákóczi és Mikes Kelemen

Bronzsáv

Bronzsáv - **Vincze Lilien** (Nagybalogi Alapiskola – 3. osztály - Felkészítő: Vincze Marianna)
04. kép - A rodostói ház

Bronzsáv - **Gebe Réka** (Nagybalogi Alapiskola – 4. osztály - Felkészítő: Vincze Marianna)
01. kép - Két fa

Bronzsáv - **Czégény Zsófia** (Nagybalogi Alapiskola – 3. és 4. osztály - Felkészítő: Vincze Marianna)
02. kép - Egy nagy fa

Bronzsáv - **Péntek Noel** (Bátkai Alapiskola 1. A - Osztályfőnök: Miko Eszter)
07. kép - A rodostói ház, tenger és a kert – A3-as

Bronzsáv - **Pásztor Gábor** (Bátkai Alapiskola 1. A - Osztályfőnök: Miko Eszter)
06. kép - A tengerparton Mikes Kelemen és a kakukk

Bronzsáv - **Jeriga Viktória** (Bátkai Alapiskola 1. A - Osztályfőnök: Miko Eszter)
05. kép - A körbezárt kert és ház

Bronzsáv - **Agócs Lilla** (Bátkai Alapiskola 2. A - Osztályfőnök: Hencz Annamária)
11. kép - A rodostói kakukkot hallgatja Rákóczi

Bronzsáv - **Agócs Fanni** (Bátkai Alapiskola 2. A - Osztályfőnök: Hencz Annamária)
10. kép - Fa és Mikes Kelemen a kapuban

Bronzsáv - **Kováč Sofia** (Bátkai Alapiskola 2. A - Osztályfőnök: Hencz Annamária)
13. kép - Mikes Kelem a fa és a rodostói ház árnyékában

Bronzsáv - **Miko Fruzsina Annamária** (Bátkai Alapiskola 4. A - Osztályfőnök: Gregor Andrea)
18. kép – Rodostói kert

Bronzsáv - **Breznyák Judit** (Bátkai Alapiskola 4. A - Osztályfőnök: Gregor Andrea)
16 . kép- Rodostói kert

Bronzsáv - **Simon Csenge** (Bátkai Alapiskola 2. A - Osztályfőnök: Hencz Annamária)
14. kép - Három fa

II.kategória

Aranysáv – 1.hely **Balog Csilla** (Bátkai Alapiskola 8. A - Osztályfőnök: Burszki Katalin)
2. kép - Kakukk, színes ceruza

Ezüstsáv – 1. hely **Farkas Károly** (Bátkai Alapiskola 8. A - Osztályfőnök: Burszky Katalin)
3. kép - Kakukk az ágon, grafit

Ezüstsáv – 2. hely **Balog Lorenzo** (Bátkai Alapiskola 6. A - Osztályfőnök: Gebe Renáta)
1. kép - II. Rákóczi Ferenc, portré, grafi

Ezüstsáv – 3. hely **Balog Kleopátra** (Bátkai Alapiskola 5. A - Osztályfőnök: Valacsay Henrietta)
4. kép - Rákóczi kinéz az ablakon, hazetkint

Bronzsáv - **Róth Deborah Viktória** (Bátkai Alapiskola 5. A - Osztályfőnök: Valacsay Henrietta)
5.kép - A fák árnyékában

T ö r t é n e l e m

III. kategória

A Balogvölgyi II. Rákóczi Ferenc Otthoni Vetélkedő III. kategóriájának értékelése

A tanulók egy egyszerű feladatlapot kaptak, melyen 3 feladatot kellett megoldaniuk. Annak érdekében, hogy több készség fejlesztve legyen, a feladatok megoldásához eltérő gondolkodás szükséges.

Az első feladatban egy szöveg alapján kellett kérdésekre válaszolni, amelyek II. Rákóczi Ferenc életére irányultak. A feladatnak volt egy kikötése, hogy a válaszok minél rövidebbek, tömörebbek legyenek.

A második feladatban a tanulók állításokat kaptak. A tanulók dolga az volt, hogy állapítsák meg az egyes állításokról, hogy igazak, vagy hamisak. A feladatban néhány csavaros állítás is el volt rejtve, ezeket a tanulók rendszerint el is hibázták.
A Harmadik feladat volt a legigényesebb. A történelmi események sorrendjét szándékosan felcseréltem. A helyes sorrendet a megadott szöveg évszámai alapján lehetett megállapítani. Ez minden csapatnak/tanulónak hibátlanul sikerült.

Egyéni értékelés:
1. helyezett: Rencsok Nikolett
Néhány hibától eltekintve a válaszai tökéletesek voltak. A megfejtések mögött látszik a problémamegoldó készség, a gondolkodás. Nem csupán gépiesen megoldotta a feladatot, hanem próbált olvasni a sorok között, elgondolkozott a kérdéseken. Olyan kérdést is sikerült megválaszolnia, amit az összes többi megoldó elrontott. Éppen ezért ő az első helyezett.

2. helyezett: Varga K.
Szintén csupán néhány pontot veszített, azonban itt már nem látni azt a lelkesedést, amelyet az első helyezett produkált. A Válaszok egyszerűek, érthetők, de túlzottan nem merült el a témában.

3. helyezett: Leó+Ákos páros
Hiba itt sem volt sok, azonban ők csapatban dolgoztak. Ennek ellenére mégsem figyeltek eléggé ahhoz, hogy észrevegyék a beugratós kérdéseket, átnézzék egymás után a megoldásokat. Kicsit elsiették a feladatlap kidolgozását, bár van benne munka, azt nem lehet mondani.

4. helyezett - Varga K.
Ő már több hibát ejtett, mint az első három helyezett. Kevésbé pontosak a válaszok is, bár ő is remek munkát végzett.

Összegzés:
Minden beküldő/megoldó teljesítette a feladatokat, sikeresen dolgozott. Ennek ellenére a forma nem volt megfelelő. Egy online formában zajló versenyre nem ilyen megoldásokat várna az ember. A minimum az lett volna, hogy dokumentum formában kidolgozzák a feladatlapot és a dokumentumot küldik vissza. Nem ilyen homályos olvashatatlan fényképeket…!

Másrészről ez jó tapasztalat volt, ugyanis kissé könnyűnek vélem így utólag a feladatokat, ráadásul nem lehet kifogás még az sem, hogy nem lehetett megtalálni a válaszokat. És ha valakit megfogott volna a kérdés annyira, hogy utánanéz, akkor hibátlan válaszokat kellett volna küldeniük. (Óvatosan megjegyzem, hogy hibátlan feladatlap nem volt.)
A legtöbb hibát az értő olvasás hiánya okozta, mivel az első feladat válaszai voltak a legpontatlanabbak.

A második feladatban, ahol el kellett dönteni, hogy mi igaz és mi hamis szintén volt néhány olyan kérdés, aminek a megfogalmazása nehezítette a döntést. Ebben a legtöbben ugyanazt rontották el.

Nagy meglepetésemre a harmadik feladatot mindenki hibátlanul megoldotta. Ez meglepő, ugyanis az a tapasztalat, hogy a tanulóknak nehezére esik több dátumot helyesen sorrendbe állítani, amennyiben azok egy szövegben vannak elrejtve.
Lényegében az elképzelés jó volt, viszont az online forma alatt én azért mást értek. Erre már vannak fejlett programok, illetve internetes oldalak, amin kivitelezhető lett volna. A legnagyobb hátránya ennek a formának ismétlem, hogy nem lehet kizárni a csalást! Olyan vetélkedő pedig, amin lehet csalni, az én szememben már nem sokat ér.

Másrészről viszont maga a feladatsor eléggé szétboncolja Rákóczi életrajzát, így aztán azok a tanulók is megismerhették, akiknek esetleg nem sok fogalmuk volt erről a történelmi személyiségről.

Simon Róbert, a Bátkai Alapiskola történelem szakos tanítója;
a feladatok kidolgozója, a zsűri elnöke

Ha valakinek még kedve lenne a feladatokat megoldani, akkor azt alább olvashatja:

II. Rákóczi Ferenc életrajzi feladatlap

1. II. Rákóczi Ferenc 1676. március 27-én a Zemplén megyei Borsi kastélyban született. Apja, I. Rákóczi Ferenc választott erdélyi fejedelem, anyja Zrínyi Ilona, Zrínyi Péter horvát bán lánya volt. Apját 3 hónapos korában veszítette el, anyja 1682-ben Thököly Imre fejedelem felesége lett. Thököly, a kor szokásai szerint, minden fontos alkalommal maga mellett tartotta nevelt fiát, aki így már gyermekként tanúja lehetett nevelőapja diplomáciai tárgyalásainak.
2. 1685 szeptemberében a közeledő császári csapatok elől a Rákóczi-birtokokról minden értéket Munkácsra vitettek, majd ide zárkózott be Zrínyi Ilona is gyermekeivel. 1685 novemberében a császári generálisok ostromzár alá vették a várat. A védelmet két és fél éven át Zrínyi Ilona irányította, aki 1688. január 17-én hosszas tárgyalások után feladta a várat.
3. A család tagjainak el kellett hagyniuk Magyarországot, birtokaikon sem tarthatták meg. Zrínyi Ilonának Bécsben jelöltek ki lakhelyet; lányát, Juliannát a bécsi orsolyiták kolostorába zárták, Ferencet pedig a csehországi Neuhaus jezsuita kollégiumába küldték. Ferenc 1688 és 1690 között tanult itt, majd nevelői 1690 őszén Prágába irányították, hogy egyetemen folytassa tanulmányait. Két évig természettant, matematikát, geometriát és fizikát tanult, hadmérnöki ismereteket szerzett, s ballisztikával és erődítéstannal is foglalkozott.
4. 1692-ben gyámjai - időközben férjhez ment húga férjének, Aspremont grófnak a követelésére - Bécsbe rendelték, és nagykorúsították. Minderre azért volt szükség, hogy a Rákóczi-vagyonból húga törvényes örökségét, a "leánynegyedet" kiadhassák. 1693-ban egy évet töltött Rómában, s visszatérése után azonnal magyarországi birtokaira ment. Miután beiktatták Sáros vármegye főispáni hivatalába, feleségül vette Sarolta Amália hesseni hercegnőt. Három gyermekük született Lipót, József és György.
5. 1700-ban a lengyelországi francia követen, valamint a császári hadsereg belga származású tisztjén, Longueval kapitányon keresztül felvették a kapcsolatot XIV. Lajos francia királlyal. A kapitánytól azonban Bécsbe kerültek a levelek, Rákóczit 1701-ben azonnal letartóztatták, majd a bécsújhelyi börtönből még a tárgyalás előtt, a biztos halálos ítélet elől szöktették meg a feleségével szövetkezett befolyásos udvari körök. Egyenesen Lengyelországba menekült, ahol tovább folytatta diplomáciai erőfeszítéseit Franciaország szövetségének megszerzéséért.

Feladatok:

1.) **A szöveg alapján válaszoljatok az alábbi kérdésekre, a lehető legrövidebben!**

a) Hányadik században született II. Rákóczi Ferenc?

b) Milyen származású volt II. Rákóczi Ferenc nagyapja?

c) Hányszor ment férjhez Zrínyi Ilona?

d) Ki védte 1685 és 1688 között Munkács várát?

e) Soroljátok fel időrendi sorrendben, hogy hol tanult II. Rákóczi Ferenc!

f) Ki volt Aspremont gróf?

g) Mit nevezünk "leánynegyednek"?

h) Mikor és miért tartóztatták le II. Rákóci Ferencet?

i) Mit próbált meg elérni Lengyelországba való menekülése után?

2.) **Állapítsátok meg az alábbi állításokról, hogy IGAZ vagy HAMIS, majd írjatok az állítások mögé nagy "I" vagy "H" betűket!**

2.1 II. Rákóczi Ferencnek nem volt nevelőapja.

2.2 A Rákóczi család 1690-ben Munkácsra menekült a császári csapatok elől.

2.3 Munkács várát két és fél éven át Zrínyi Ilona védte.

2.4 Zrínyi Ilona lányát a bécsi jezsuiták kolostorába zárták.

2.5 II. Rákóczi Ferenc Prágában is tanult az egyetemen.

2.6 II. Rákóczi Ferenc sosem tanul ballisztikát és erődítéstant.

2.7 II. Rákóczi Ferenc húga egyáltalán nem ment férjhez.

2.8 Lipót, József és György Zrínyi Ilona unokái voltak.

2.9 II. Rákóczi Ferencet beiktatták mint Sáros vármegye alispánja.

3.) **A következő események időrendje felborult. Az évszámok alapján a szövegből állítsátok helyes sorrendbe az eseményeket!**

a) A Rákóczi család Munkácsra menekül.

b) II. Rákóczi Ferenc a prágai egyetemen tanul.

c) Zrínyi Ilona Thököly Imre felesége lett.

d) II. Rákóczi Ferenc megpróbálja felvenni a kapcsolatot a francia királlyal.

e) II. Rákóczi Ferenc egy évet tölt Rómában.

f) II. Rákóczi Ferenc a Neuhaus jezsuita kollégiumban tanul.

g) II. Rákóczi Ferencet letartóztatják.

A rajz feladatlapokat Szabó Rózsa dolgozta ki.

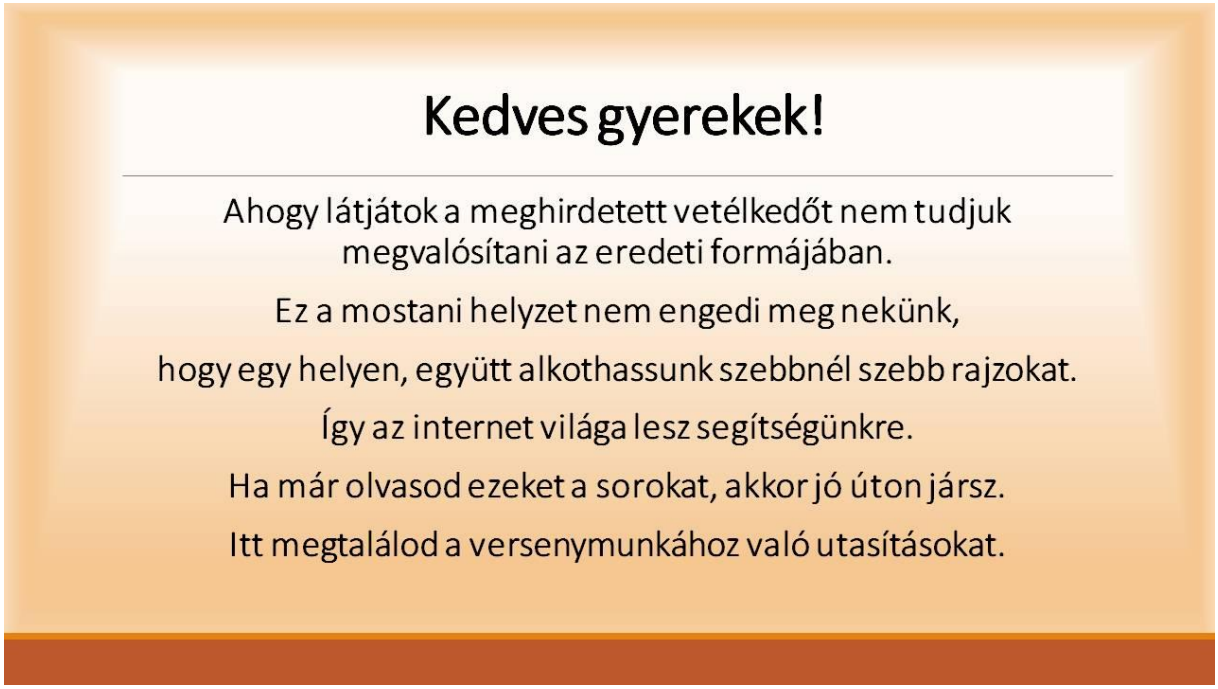

A feladat a következő:

1. Készíts magad elé A4-es rajzlapot (akár nyomdapapír is megteszi), grafit ceruzát, színes ceruzát, radírt.
2. A következő három oldalon találsz egy mondát, A rodostói Kakukk címmel. Olvasd el!
3. A többi oldalon pedig röviden II. Rákóczi Ferenc életével ismerkedhetsz meg.
4. Ha van kérdésed, akkor azt tedd fel nyugodtan a tanító nénidnek elektronikusan vagy szüleidnek otthon.
5. A feladatod a monda alapján illusztráció készítés lesz.

(Az illusztráció a szöveg, mese szemléltetése, kiegészítése képekkel, rajzokkal, fényképekkel...)

Vagyis az olvasottak alapján rajzolj egy képet, ami szerinted a legjellemzőbb a mondára.

5. Ha mindent értesz, elkezdhetsz rajzolni. Mehet a munka!
6. A kész munkákat juttasd el elektronikusan a megszokott módon tanító nénidnek, legkésőbb 12 óráig.

A rodostói kakukk

A rodostói bujdosókat erősen kínozta a honvágy, ébren is csak álmodoztak, mindig Magyarországon jártak.
A fejedelem ebben is példát mutatott híveinek, sohasem panaszkodott honvágyról, nem keserítette őket a múlt emlegetésével..
Egyszer mégis felsóhajtott:

- Csak még egyszer hallanék egy kis hazai kakukkszót!

Meghallotta ezt a sóhajtást Mikes Kelemen, a fejedelem hűséges kísérője.
Mindjárt azon kezdett töprengeni hogyan szólaltassa meg a kakukkot a rodostói kertben.
Nem sokáig töprengett, másnap reggel titokban kiosont a kertbe, ott egy fa alatt a fűbe hasalt, tenyerét a szájához tette, és elkezdte a kakukk szavát utánozni.

Meghallja Rákóczi fejedelem a rodostói kakukkszót, és igen elcsodálkozik rajta.
Keresni kezdi a kertben, ugyan merre lehet a kakukkmadár?
Ahogy keresi, ott látja hűséges íródeákját, Mikes Kelement a fűben.
Mindjárt tudta, hogy ő a rodostói kakukk, s hű emberét könnyes szemmel megölelte.
(Gulácsi népmonda)

Rodostó, Rákóczi háza

II. Rákóczi Ferenc

II. Rákóczi Ferenc magyar főnemes, a Rákóczi-szabadságharc vezetője, erdélyi fejedelem volt.
Édesapja nem sokkal Ferenc születése után meghalt.
Az édesanya gróf Thököly Imre felesége lett.
Nagyrészt a család munkácsi várában töltötte gyermekkorát. Később Sáros megyébe került főispánnak.
Munkács környékén szerveződő kuruc mozgalomnak az élére állt, amelyhez először főleg hajdúk, jobbágyok és a hegyekben maradt egykori Thököly-féle bujdosók csatlakoztak.
A tarpai zászlóbontás után kitört a nyolc éven át tartó szabadságharc, amelynek meghatározó alakja volt.

Rövid életrajza:

Uralkodásának ideje	1704 . július 8. – 1711 februárja
Született	1676. március 27., Borsi
Elhunyt	1735. április 8., Rodostó
Nyughelye	Szent Erzsébet székesegyház, Kassa
Édesapja	I. Rákóczi Ferenc
Édesanyja	Zrínyi Ilona

Rákóczi fejedelem szobra
Budapesten, a Hősök terén

Ha többet akarsz megtudni II. Rákóczi Ferenc életéről, kattints a linkre:

https://hu.wikipedia.org/wiki/II._R%C3%A1k%C3%B3czi_Ferenc

II. Rákóczi Ferenc szállóigévé vált mondata:

Istennel a hazáért és a szabadságért!

Veszprémi Endre: *Rákóczi találkozása Esze Tamással és gyalogos jobbágykatonáival, a talpasokkal a magyar-lengyel határon*

Kellemes időtöltést
és jó munkát kívánunk!

A képek forrásai:
Forrás: https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsiKepeslap/217792/?img=0
http://csakkreativan.blogspot.com/2017/05/a-rodostoi-kakukk-illusztracio.html#!/2017/05/a-rodostoi-kakukk-illusztracio.html
https://hu.wikipedia.org/wiki/II._R%C3%A1k%C3%B3czi_Ferenc

A résztvevőknek gratulálunk, a díjátadásra reményeink szerint októberben kerül majd sor. Köszönjük, hogy bekapcsolódtatok!

Pósa Homoly Erzsó,
a Rákóczi Szövetség Gömörben,
a Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezete elnöke

Pósa Homoly Erzsó: Kun Ferencz Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést kapott

Kun Ferencz Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést kapott
(Fotó: archív, Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Kun Ferenczet, a Rákóczi Szövetség alelnökét a Magyar Érdemrend lovagkeresztje polgári fokozatával díjazták március 15-e alkalmából.

Kun Ferencz a legpolgáribb, legcivilebb nyugdíjas életet éli Budapesten. Minden, ami könyvekkel kapcsolatos, elsodorja az életét. Részt vesz az aukciókon, gyűjtő és tanácsadó. Kultúrtörténeti előadásokra készül. A közeljövőben irodalomtanároknak fog a portugál irodalmi modernitásról előadást tartani, de találkozhatunk majd Rákóczi, az ember című előadásaival is.

Ma már azt vallja, hogy minél erőteljesebben fel kell karolni a szellemi értéket és a helyi érdekességeket, s ott, ahol az megtalálható, minél inkább őrizni és éltetni kell.

Maga Dunaalmásról származik, Neszmélyen cseperedett, ami közvetlenül a szlovák–magyar határnál húzódik Komárom-Esztergom megyében. Egész életére kihatott, hogy családja, rokonai egy része a trianoni döntés következtében ideát maradt. S máig emlékszik, hogy őket úgy hívták, a „túlsó-féliek", mert tudatosan nem mondták ki, hogy Dél-Szlovákia.

Az 1980-as évektől szisztematikusan kezdette járni a Felvidéket. Természeti, történelmi, irodalmi témák lelkes kutatójává vált. A református egyház helyzetét kezdte felmérni. Minden településen talált vagy egy lelkészt vagy egy tanítót, kultúrembert, akik ugyanúgy keresték az összekapcsolódás lehetőségét.

„A közösséget, a közös érzést össze kellett kötni, amit szétszakítottak. Ezt próbáltuk újrakötözni. Ez lépésről lépésre erősödött bennem. Nagy öröm volt találkozni 1988 körül a kerékpártúrákat szervező fiatalokkal, amikor is meghívtak előadónak" – emlékezett vissza Kun Ferencz.

A rendszerváltást követően egyre inkább érezte társaival, hogy erős szolgálatot kell létrehozni. **Kun Ferencz** nevéhez fűződik, hogy próbáljanak szervezett formában megnyilvánulni. Így kezdték el öten: néhai **dr. Göndöcs Laci bácsi, Balázs György, Czenthe Miklós, Simén András** és jómaga megalakítani a Rákóczi Szövetséget.

2020. március 15-e alkalmából a Magyar Érdemrend lovagkeresztje elismerést a Rákóczi Szövetség megalapításában vállalt jelentős szerepéért, valamint a felvidéki magyarság támogatásáért, illetve kulturális életének fejlesztése érdekében végzett munkája elismeréseként kapta.

„A kitüntetést tisztelettel elfogadtam és talán nem ünneprontás, ha azt mondom, az én életem és egy lovagkereszt között feszül némi ellentmondás. A feloldást és a jó érzést aztán az indoklás adja meg, amiben szó van a Rákóczi Szövetség alapításában játszott rám eső hányadról és még inkább az indoklás, hogy jelentős a hozzájárulásom a felvidéki magyarság kulturális felemelkedéséhez, ezáltal a megmaradásukhoz. Ez lenne az, ami szívtájéki melegséget okozott. És még valami. Minden Rákóczi szövetségbeli tagtársamra és minden felvidéki magyarra Frank McCourt egyik regényének mottójával gondolok: »*Tanultam tőletek, becsültelek és szerettelek benneteket*«" – nyilatkozta **Kun Ferencz** a Felvidék.ma-nak a díj odaítélése kapcsán.

A Rákóczi Szövetség mai működése kapcsán kifejtette, hogy nagyon nagy szimpátiával figyeli annak kiterjedt tevékenységét, a szolidaritás megnyilvánulását.

Forrás: https://felvidek.ma/2020/03/probaljuk-ujrakotozni-amit-szetszakitottak/

Április 9. – Pósa Lajos születésnapja

Kedves Barátaink! Idén a koronavírus okozta világjárvány megfékezése miatt elrendelt kijárási tilalom miatt csak rendhagyó módon tudtunk csak megemlékezni Pósa bácsi születésének 170. évfordulójáról. Ugyanakkor Kárpát-medencét megmozgató összefogásnak a tanúi lehettünk a közösségi oldalakon. A szülőfaluban így emlékeztünk 2020. április 9-én.

A nemesradnóti Lidike Pihenőház szellemi műhelyében készülő Muskátli gyermeklap Pósa Lajos nyomdokaiban lát napvilágot. A *Benne leszünk a Muskátliban!* programsorozat április 9-i napja virtuálisan valósul meg a következő tervben:

Virtuális vendégek 2020. április 9-én a Muskátli oldalon.

08.00 óra
Nemesradnóti Református Egyházközség
Facebook oldala ITT.
Reggeli imádság

***
09.00 óra
Cakói alapiskola diákjai, tanárai
Facebook oldala ITT.
Rajzkiállítás

***

11.00 óra
Sás Károly ny. pedagógus, író, előadó
Megemlékező írás a Szabad Föld újságban Facebook oldala:
Csillaghúr zenekar
Facebook oldala:
https://www.facebook.com/CsillaghurEgyuttes/
Könvybemutató

***

14.00 óra
Gábor Emese képzőművész
Facebook oldala:
https://www.facebook.com/profile.php?id=100004948608659
Pósa illusztrációkból karantén-kiállítás

***
16.00 óra
A nemesradnóti iskola előtti szobor
Rákóczi Szövetség Gömörben facebook oldala ITT.
Koszorúzás

***
18.00 óra
Dinnyés József daltulajdonos
Költőköszöntő
Facebook oldala ITT.

***

20.00 A Kárpátaljai Credo Együttes
Facebook oldala ITT:.
Esti koncert

Tartsanak a Muskátlival, melynek közösségi oldalán folyamatosan megosztásra kerülnek a fenti tartalmak.

Pósa Lajos 1850. április 9-én, azaz 170 évvel ezelőtt született Nemesradnóton.

Emlékezzünk együtt!

https://www.civilek.hu/programok/posa-170-a-muskatlival-es-olvasoival/

https://felvidek.ma/esemeny/posa-170-a-muskatlival-es-olvasoival/

Pósa Homoly Erzsó: Pósa 170 a Muskátlival és olvasóival

Isten hozott a Muskátli közösségi oldalán (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

A nemesradnóti Lidike Pihenőház szellemi műhelyében készülő Muskátli gyermeklap Pósa Lajos nyomdokaiban lát napvilágot. A Benne leszünk a Muskátliban! programsorozat április 9-i napja virtuálisan valósulhatott csak meg.

A Muskátli a közösségi oldalán fogadta a vendégeket egy-egy poszt megosztásával

Százhetven évvel ezelőtt, 1850. április 9-én született Pósa Lajos, a magyar gyermekirodalom megteremtője.

A kerek évfordulóra már hónapok óta készültek a szülőfaluban és környékén, a kijárási tilalom miatt a megemlékezések a virtuális térbe tolódtak, s a közösségi oldalakon valósultak meg.

Az alábbi programokat a **nemesradnóti Lidike Pihenőház** koordinálta.

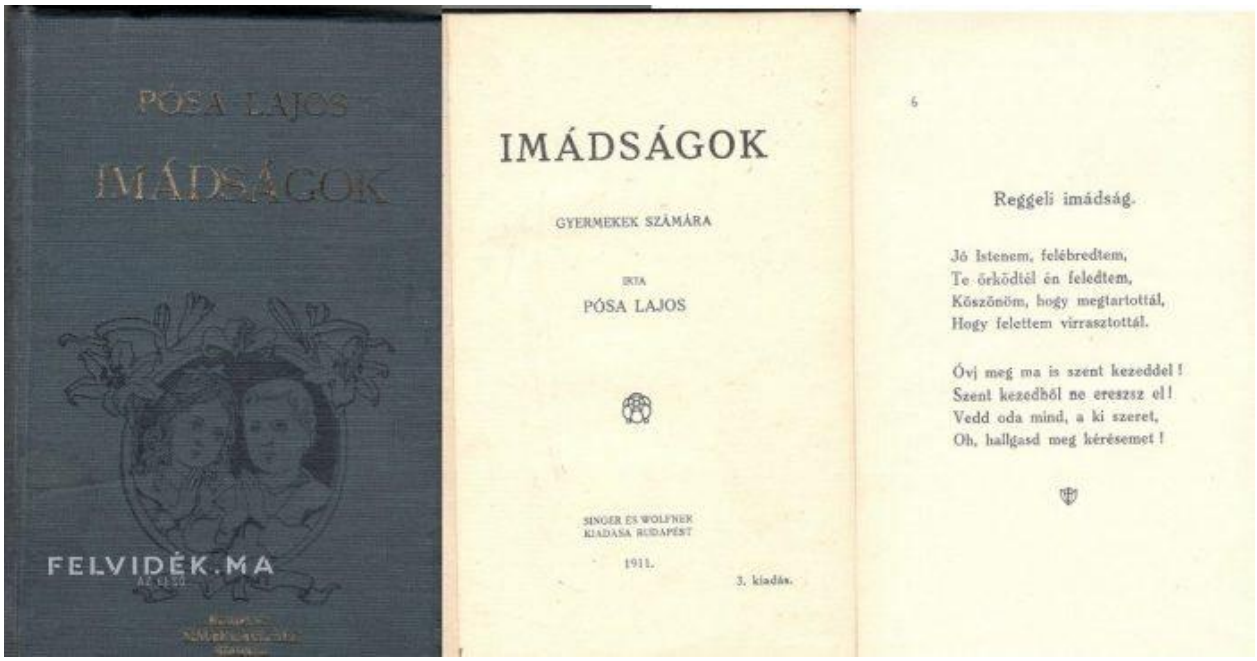

Pósa Lajos: Reggeli imádság (Fotó: Pósa Dénes/Felvidék.ma)

A reggeli órákban a **Nemesradnóti Református Egyházközség** közösségi oldalára Pósa Lajos *Reggeli imádság* című versét tette fel. A költőnek egész kötetnyi imádsága jelent meg. Az Én Ujságomban is rendszeresen közölt imádságokat. A Muskátliban is külön rovatot tartanak fel az imádságainak. A régi református énekeskönyvbe három éneke is bekerült.

A lelki feltöltődést követően a művészeteké volt a főszerep, a Cakói Alapiskola online kiállítással, a Csillaghúr Zenekar videós könyvbemutatóval, Gábor Emese karantén-kiállításmegnyitóval jelentkezett.

Nem mindennapi gyermekrajz-kiállítással készült a Cakói Alapiskola, mely, mint írják erősen kötődik a költőhöz. Évek óta ápolják iskolájukban a Pósa-hagyományt. Győry Magdolna iskolaigazgató és Szabó Éva rajztanár csodaszép kiállítással lepték meg a közönséget. A kiállítás anyaga benne lesz a Muskátliban is, de a rajzok, meseillusztrációk megtekinthetők ITT is.

A Cakói Alapiskola ügyes kezű kisdiákjai

„Már hónapokkal ezelőtt folyt a tervezgetés, a készülődés iskolánkban is, hogy méltóképpen tisztelegjünk a híres költő, meseíró, lapszerkesztő, dalszerző emléke előtt, aki örök értékű alkotásainak köszönhetően a gyerekek kedvencévé, az akkori Magyarország Pósa bácsijává vált. Iskolánk erős kötődése a költőhöz abból is fakad, hogy a szomszédos faluban, Nemesradnóton született. Az egykori községhez, az ott élő emberekhez, a természethez, az akkori szokásokhoz, életmódhoz kötődnek gyermekkori emlékei, amelyekről a boldogság, a ragaszkodás, a tisztelet és a szeretet hangján ír költeményeiben” – mondta **Győry Magdolna**.

„A megemlékezést azzal kezdtük, hogy a gyerekek megismerkedtek Pósa Lajos életével és műveivel. Választottak maguknak egy verset, mesét vagy verses mesét, amelyről nagy örömmel egy képet rajzoltak. Tanulni kezdtük a verseket, szerepjátékot, amit nagyon élveztek és várták a fellépést. Aztán hirtelen bizonytalanná vált minden, bezárt az iskola! Az oly szépnek álmodott folytatás fonala megszakadt, ha nem teljes mértékben is. Ám mivel az idő nem állt meg, április 9-e elérkezett, illik megemlékezni” – foglalta össze **Szabó Éva**.

Pósa Lajos emlékére a Cakói Alapiskola tanulói (Fotó: Szabó Éva/Felvidék.ma)

Az összeállításban azokból a munkákból adtak ízelítőt, amelyek elkészültek, és amelyeket az internet segítségével is meg tudtak mutatni, s e szép kerek évfordulón a gyermekek képzőművészeti alkotásai által állítottak emléket Pósa Lajosnak.

„Színesre sikerült, mint a költő munkássága. A diákok könnyen tudtak választani Pósa bácsi irodalmi kincstárából. Bizonyára a követőink közül is mindenki talál benne egy-két számára kedves vagy kedvenc történetet. Jó szórakozást kívánunk hozzá” – üzenték a felkészítők.

Sás Károly, Csillaghúr Zenekar és Gábor Emese

Pósa Lajos születésének 170. évfordulójára jelentette meg a szerzőpáros, Sás Károly és lánya, Sás Ildikó a Pósa Lajos – Válogatott versek – Csillaghúros dallamok
című könyvet, melybe a költő sok száz verséből válogattak 71-et. Ezekből pedig 15 verset

meg is zenésítettek. A dalokat CD formában mellékelték a kiadványhoz, mely a versek és eredeti illusztrációk mellett a megzenésített dalok kottáit is tartalmazza.

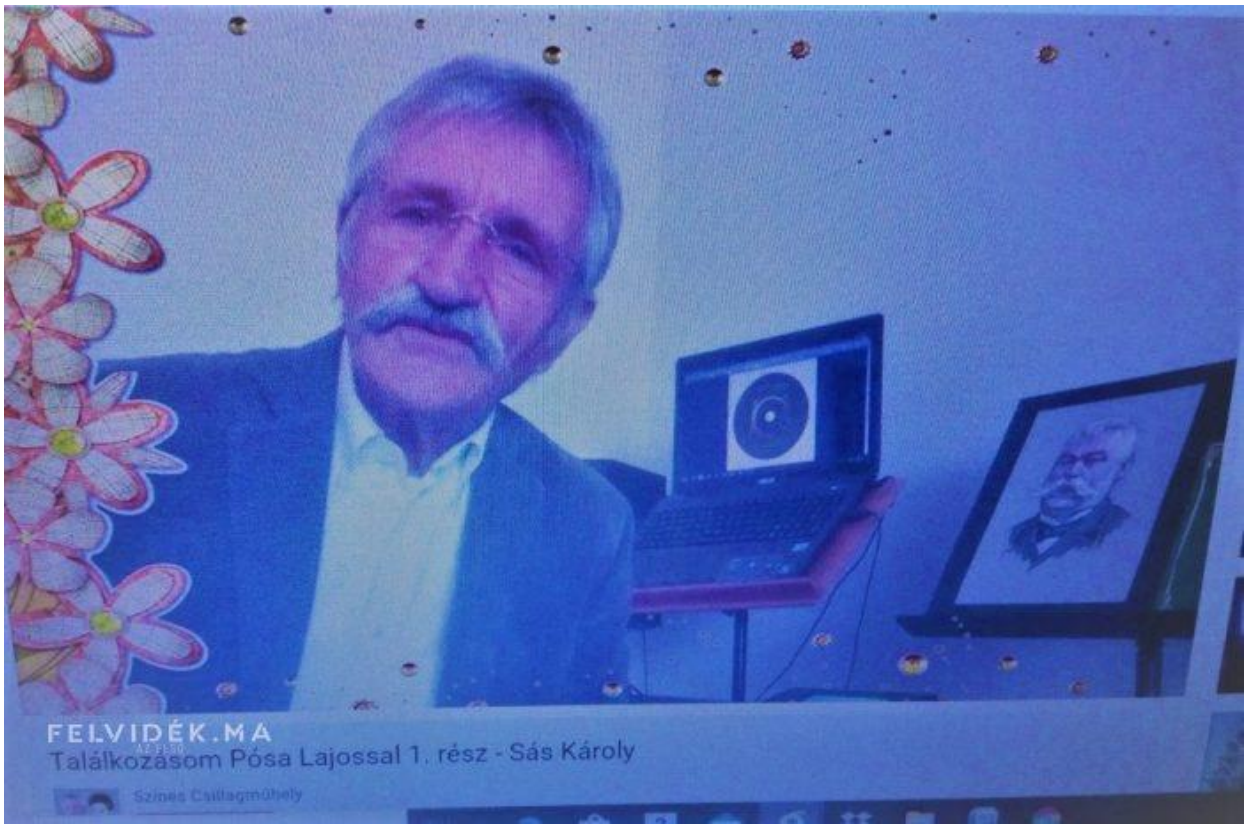

Sás Károly online könyvbemutatója (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

„Kívánjuk minden kedves olvasónak, hallgatónak, hogy érintse meg őket is Pósa bácsi színes, érzelemgazdag, csodálatos világa” – mondta **Sás Károly**.

Az első könyvbemutatóra az eredeti terv szerint Nemesradnóton került volna sor. Itt mutatta volna be először a gödöllői Sás Károly az új könyvét, hogy utána szárnyra keljen a Kárpát-medencében.

A Muskátli oldalon virtuálisan bemutatták a könyvet a Szabad Földben megjelent írással, s az erre az alkalomra készített kisvideókkal, melyeket a Felvidék.ma oldalán is közzétettünk. A szervezők úgy vélik, a könyvpremier ezzel megtörtént.

A megrendeléseket a Felvidéken a Muskátli oldalán vagy a balogvolgy@citromail.hu e-mail címen is szívesen fogadják. S amint lehetséges lesz, mindenkihez eljuttatják, aki szeretne ebből a csodás könyvből.

Ahogyan Gábor Emese képzőművész, a Táltoskönyvek Kiadó vezetőjének mesekönyvei is megrendelhetőek ugyanott. Ő erre az alkalomra karantén-kiállításmegnyitóval készült. A szervezők arra kérték a budakeszi képzőművészt, a gyönyörű Pósa-könyvek illusztrátorát,

kalauzolja az érdeklődőket a könyvei és képei között. A Madaraskönyvet választotta, s virtuálisan belelapozott.

Gábor Emese képzőművész (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Gábor Emese képzőművész is vendége lett volna a Pósa 170-es nemesradnóti ünnepségnek. A kialakult járványhelyzet miatt azonban most csak virtuálisan jelentkezhetett be,

de üzent mindannyiunknak, Pósa Lajos felébredt Csipkerózsika-álmából.

„Százhetven éves lenne a mi Pósa bácsink, akit immár 15 éve próbálunk felébreszteni. Húsz mesekönyvet adtunk ki Pósa Lajossal kapcsolatban. Verseit tematikusan fűztük fel. Gyakorlatilag az egész életem erről szól idáig, és nem fogom soha megbánni. Elmondhatjuk, hogy a Kárpát-medencei magyarokkal, akik még szívükön viselik Pósa tanításait, együtt próbáltuk felébreszteni őt, s óriási eredmény, hogy ez sikerült.

Kijelentem itt, a nagyközönség előtt, hogy Pósa Lajos felébredt Csipkerózsika-álmából, s itt van velünk, itt csicsereg a madarakban, szavalják a gyermekek az óvodákban,

iskolákban, rajzversenyek vannak az emlékére. Már ismerik a könyvtárosok. S ezt magunknak köszönhetjük.
Úgyhogy mosolyog a szívem, s egy perc sem volt kidobott idő, hiszen a családommal rengeteg időt fordítottunk arra, hogy Pósát felkutassuk. Megérte. Egy óriási kincs a magyar nemzetnek” – mondta **Gábor Emese**.

Legyen áldott Pósa bácsi emléke!

A délutáni órákban sor került a nemesradnóti iskola előtti szobor csendes megkoszorúzására.

Pósa Lajos szobránál csendes koszorúzás 2020-ban (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Pósa Lajos szobra az egykori Csehszlovákiában az első magyar szobor volt, amelyről lehullott a Felvidéken a lepel, ahogy az akkori kántortanító, Bodon Lajos mondta. A költőről itt mindig is megemlékeztek, szobrát óvták, 1964-ben visszaállították, s rendszeresen koszorúzzák azóta is. Idén sem volt ez másként.

A **Rákóczi Szövetség Balogvölgyi Helyi Szervezete** a faluban 2002-től dolgozik a költő és munkássága éltetésén. Idén a járványügyi óvintézkedések miatt csupán három tagja vett részt a csendes főhajtáson. Koszorút helyeztek el a Kárpátaljai Credo Együttes, a Táltoskönyvek Kiadó, a Csillaghúr Zenekar, Dinnyés József daltulajdonos, a Cakói Alapiskola, a Csemadok Nemesradnóti Alapszervezete, a Nemesradnóti Református Egyházközség, a Rákóczi Szövetség Gömörben Balogvölgyi Helyi Szervezete és a nemesradnóti Lidike Pihenőház nevében.

Az esti órákban Dinnyés József és a Kárpátaljai Credo Együttes zenélt a Muskátli közösségi oldalán.

Dinnyés József ezt írta: „Radnóton született, de nekem olyan, mintha szegedi lenne, mint én. Pósa Lajos olyan folyóiratot szerkesztett, ami egyszerre szólt a kisdiákhoz, az ifjú urakhoz, a tanítókhoz és a professzorokhoz. Szolgálta a magyar művelődést! Magyarul magyaroknak!”

A **Kárpátaljai Credo Versénekl**ő **Együttes** legutóbb 2012-ben járt Nemesradnóton. Most újabb évfordulós koncertre készültek a református templomban. Kárpótlásul videóban köszöntötték a Credo és Pósa rajongóit.

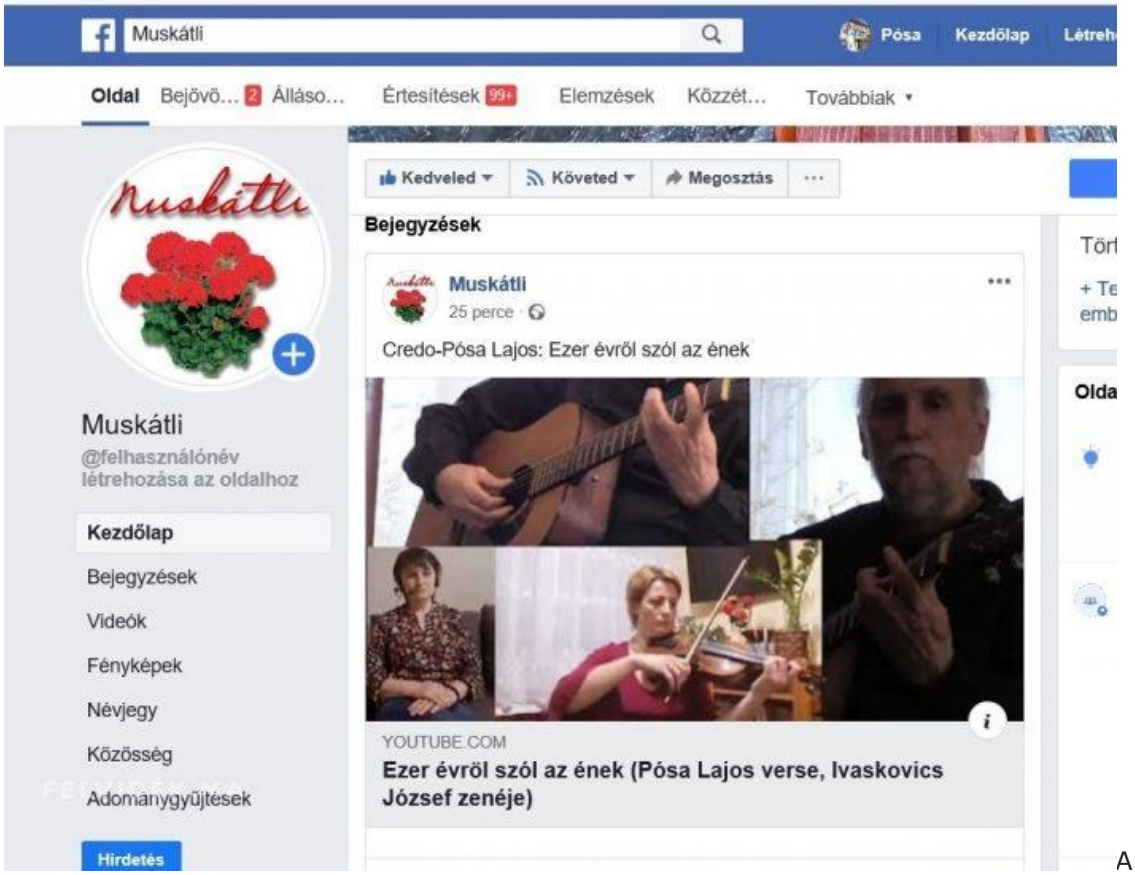

A Credo Ezer évről c. dalt játssza (Fotó: Pósa Homoly Erzsó/Felvidék.ma)

Az évfordulóhoz a rimaszombati székhelyű **Pósa Lajos Társaság** szavalásra buzdító felhívást tett közzé *„Szerezz örömet, mondj el egy Pósa-verset”* címmel. 170 versposztot, verses mesét rögzítő videót szeretnének megosztani közösségi oldalukon, s arra ösztönöznek mindenkit, hogy otthon olvassanak Pósát. Ez lesz a virtuális csokruk a költő tiszteletére. A társaság megbízottja pár nappal ezelőtt szintén elhelyezte a nemesradnóti szobornál a megemlékezés virágait. A jubileumra készülő nagyszabású ünnepi estet pedig őszre halasztották.

Forrás: https://felvidek.ma/2020/04/posa-170-a-muskatlival-es-olvasoival/

Április 12. – A kitelepítettek emléknapja

Duray Miklós: A Beneš-dekrétumok lélektani hatásai a mai napig észlelhetőek magyar közösségünkben

(Fotó: Rákóczi Szövetség, youtube)

A Magyar Országgyűlés határozata alapján április 12-én, ma van a Felvidékről kitelepített magyarok emléknapja.

Az emléknap alkalmával a Rákóczi Szövetség minden évben megemlékezik a felvidéki magyar közösség kálváriájáról. A rendkívüli helyzetre való tekintettel idén rendhagyó módon teszi mindezt. A Szövetség fontosnak tartja, hogy méltó módon emlékezzen meg arról a több mint 100 ezer magyarról, akik a Beneš-dekrétumok következtében állampolgárságuktól, közösségüktől, vagyonuktól megfosztva szülőföldjük elhagyására kényszerültek.

Az idei esztendőben rendhagyó módon a szövetség online felületein, Facebook-oldalán, honlapján szeretnék az 1947-ben a Felvidéken történt eseményeket bemutatni.

Visszaemlékezők, történészek, politikusok mesélnek saját megközelítésükből a lakosságcsere és a kitelepítés máig ható következményeiről. Többek között **Duray Miklós**, a Szövetség a Közös Célokért elnöke is elmondja gondolatait.

Mint kifejtette:

> a kitelepítések jogi alapját az adott politikai helyzet következményei adták meg.

Hozzátette: a második világháború utáni Csehszlovákiát a szükséges törvényhozás hiánya miatt elnöki rendeletekkel irányították. Beneš elnök rendeletekkel igazgatta az országot. „E rendeletek sajátossága, hogy alkotmányszerű rendelteknek tekinthetőek, melyek a csehszlovák, illetve a későbbi szlovák jogrend részévé váltak a mai napig” – magyarázta. Érvényes törvényekként nem írhatók felül jogalkotással – jelezte.

A videófelvételen beszélt továbbá arról is, hogy 2002-ben az Európai Bíróságtól már kérvényezték a felvidéki magyarságnak a Beneš-dekrétumok következtében elszenvedett sérelmeinek valamiféle kárpótlását. Ám az Európai Unió jogi csoportja az 1957 előtti jogi helyzetekkel nem tud foglalkozni – jegyezte meg Duray Miklós.

> A legsúlyosabb kártéteményként megfogalmazta: lélektani hatása a legsúlyosabb, a félelem belerögződött a közösségekbe, mely akár örökölhető is. S ez a félelem az emberek magatartásába is beleépült, a hatásai ma is tapasztalhatók.

„Egyes elvárások, melyek jogosak, de emberileg nem teljesíthetők, ezek a csalódások bomlasztják a felvidéki magyar közösség társadalmát. Ez is egyfajta örökölt magatartás, mely hozzájárul közösségünk rossz állapotához” – emelte ki végezetül.

A 73 évvel ezelőtti felvidéki magyar kálváriára emlékeznek a Rákóczi Szövetség online felületein

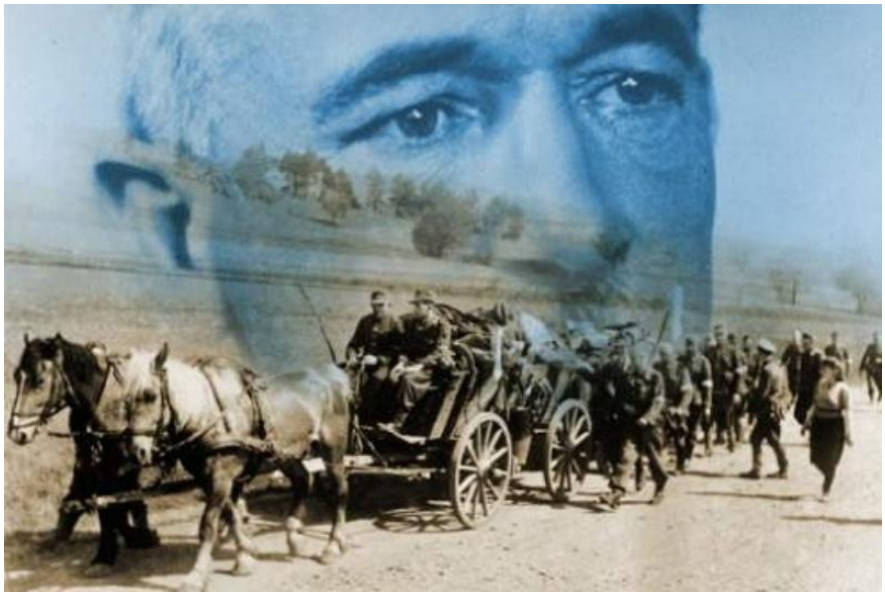

A Rákóczi Szövetség a rendkívüli helyzetre való tekintettel idén rendhagyó módon emlékezik a felvidéki magyarok kálváriájára.

Április 12-e a Magyar Országgyűlés határozata alapján a Felvidékről kitelepített magyarok emléknapja. A Rákóczi Szövetség fontosnak tartja, hogy minden évben méltó módon megemlékezzen arról a több mint 100 ezer magyarról, akik a Beneš-dekrétumok következtében állampolgárságuktól, közösségüktől, vagyonuktól megfosztva, szülőföldjük elhagyására kényszerültek.

Az idei esztendőben rendhagyó módon a Rákóczi Szövetség online felületein, Facebook-oldalán, honlapján szeretnénk az 1947-ben a Felvidéken történt eseményeket bemutatni.

Visszaemlékezők, történészek, politikusok mesélnek saját megközelítésükből a lakosságcsere és a kitelepítés máig ható következményeiről. Szeretnénk, ha ezen a napon a velünk együtt érzők, együtt gondolkodók a virtuális térben szánnának néhány percet az emlékezésre.

A Rákóczi Szövetség honlapján, közösségi felületein **megszólalnak a túlélők, valamint a téma szakértői.** Számos dokumentum- és riportfilm, a témában készült tudományos munka, visszaemlékezés érhető el a Szövetség online felületein, Facebook oldalán.

A honlapján az 1947-ben a Felvidéken történt eseményeket mutatja be. Visszaemlékezők, történészek, politikusok mesélnek saját megközelítésükből a lakosságcsere és a kitelepítés máig ható következményeiről.

Beszélgettek Duray Miklós mellett Gyurcsík Ivánnal, Kun Ferenczcel, Urbán Jánosnéval és Lukács Ferenccel.

Az 5 beszélgetés rövidített változata az alábbi linken érhető el:

https://www.youtube.com/watch?v=y6ye8twj2zg

A teljes beszélgetések pedig az alábbi linken érhetők el:

https://www.rakocziszovetseg.org/…/64-akt…/743-2020aprilis12

Forrás: https://felvidek.ma/2020/04/a-73-evvel-ezelotti-felvideki-magyar-kalvaria-emlekeznek-rakoczi-szovetseg-online-feluletein/

Április 13. – Lőrincz Sarolta Aranka születésnapja

Állandó szerzőnk Lőrincz Sarolta Aranka 2020-ban ünnepelte 70. születésnapját. Ezúttal is kívánunk számára jó egészséget és további alkotókedvet. A közösségi oldalán elárasztották őt jókívánságokkal, amit az alábbi verssel köszönt meg.

Lőrincz Sarolta Aranka
Szívremény

Testemben lángolva ég
a fájdalom,
egyre kínoznak az évek.
Gyógyító harmatként
hull reám,
a reményteljes
kegyelmi élet.
Vágyak lángja
lobogna bennem,
bár a testem
egyre csak vénül.
Egymás után múltak el
az évek,
s a fiatalságot
elsodorta az élet.
Gyógyító, lelki szívremény
végy szállást
lelkemben!
Te legyél a fényes lámpás,
a vaksötét
testi veremben.

Az Ipolybalogon élő nyugalmazott óvónő a felvidéki palócság hiteles krónikása és jeles kutatója. A régi világ eltűnése ellen könyveivel, előadásaival, a kivesző hagyományokat még megélő idősek megszólaltatásával küzd. Élete és munkássága az emlékezetvesztés elleni kiállás, s az értékeknek a silánytól való biztos elválasztása. Számtalan könyve jelent meg, ami egytől egyik személyes sorsokon keresztül nemzetünk létkérdéseivel foglalkozik. Könyvbemutatóit eredeti palóc népviseletben tartja. A lélekemelő vetítettképes előadásokon régi fotókon keresztül ismerhetjük meg a palócok népi életét, a Felvidék sorsát, kultúráját a Nagy Háborútól kezdve napjainkig. Mindezt versekkel és csodálatos népi énekekkel színesíti. Közben megcsodálhatjuk rajzait, festményeit is.

Lőrincz Sarolta Aranka könyvei megrendelhetők!

Irodalom

Kedves Gyerekek! Megjelent Lőrincz Sarolta Aranka néni Haza a senki földjén című könyve nyomtatásban is. Szeretetettel ajánljuk figyelmetekbe. Megrendelhető a lorinczas@gmail.com e-mail címen. Igaz, régi palóc történeteket mesél az új nemzedék számára. Ebből fogadjátok most szeretettel a húsvéttal foglalkozó fejezeteket.

***

Virágvasárnapi kiszehajtás

A régi világban ugyanúgy, mint most, a téli, hideg idő végét nagyon várták az emberek, szerették volna, ha minél előbb megérkezik a tavasz, a meleg, amely véget vet a dermesztő hidegnek, a betegségeknek. A palóc vidék régi szokásai közé tartozott sok más szokás mellett, a kiszehajtás szokása is.

Egyes őskutatók szerint a palóc népek régi szokásai, szakrális tartalmat hordoztak, főleg a kiszehajtás, amely a sötétség elűzése a fény várása tartalmát hordozta. A Napnak, mint égitestnek az égen való járásához igazították, mert a palóc népek Naptisztelő népek voltak. A Nap fényéből, melegítő jóságából Istenre, a mindenek teremtőjére következtettek.

A katolikus Egyház ezt a szokást, mint pogány rituálét tiltotta, de a palóc népek szokásaiból mégsem tudta teljesen eltüntetni, hiszen a kiszehajtás szokása nagyon sokáig, egészen a 2. világháborúig megmaradt, nemcsak az Ipoly mentén, de más palóc vidékeken is.

A kiszebábu, a rosszat, a telet, a betegséget, a sötétséget jelképezte. A szokást Virágvasárnap, litánia után tartották. Szalmából elkészítettek egy kiszebábut, aztán a fiatal lányok, menyecskék körbejárták a falut és ruhát kértek a kiszebábura. Amikor már megvoltak a ruhák, akkor felöltöztették. Adtak rá inget, alsószoknyát, felsőszoknyát, pruszlikot, vagy blúzkát, kötényt, a fejére kendőt kötöttek és elindultak vele a falu főutcáján, közben énekeltek és táncoltatták a kiszét.

Haj ki kisze haj ki, gyű be sódar, gömbőke,
Molnár Mári otthon ül, a kiszének pentőt sző.
Molnár Márinak van ruhája, tele is van a ládája.
Haj, ki kisze, haj ki, gyű be sódar, gömbőke,
Megházasodott a lapát, elvette a piszkafáját,
Ha elvette, hadd vegye, míg meleg a kemence!

Haj, ki kisze haj ki, gyű be sódar gömbőke
Dobos Ilus otthon ül, a kiszének pentőt sző.
Dobos Ilusnak nincs ruhája üres is mán a ládája,
Haj ki kisze haj ki, gyű be sódar gömbőke.
Megházasodott a lapát, elvette a piszkafáját,
Ha elvette hadd vegye, míg meleg a kemence.

Azokat az asszonyokat, lányokat, akik nem adtak a kiszére ruhát, vagy nem mentek el a kiszehajtásra, kiénekelték. Menet közben, ha szembe jött velük egy- egy legény, vagy idősebb férfiember, akkor odaszaladtak a kiszével, a fejéhez nyomták a kiszebábut és ezt kiáltották: *Csókódd meg kisze!* Amikor vízhez, patakhoz, folyóhoz értek, levetkőztették a kiszebábut és csak a csupasz szalmabábut dobták a vízbe, miközben ezt kiáltották: *Kidobjuk a betegséget, behozzuk az egészséget!*

A kiszebábut, a telet, a rosszat, a betegséget, a sötétséget pedig elvitte a víz és most már jöhetett a fény, a meleg, a tavasz.

Mivel Virágvasárnap nagyböjt idejére esett, így nem táncolhattak, ezért kapus játékot játszottak, amellyel szépen visszamentek a faluba. A kaput mindig az első pár tartotta, az utolsók pedig előre futottak.

Mér kűdött az úraszony, haja gyöngyöm, haja?
Nektek hidat csinányi, haja gyöngyöm haja.
Minek nekünk az a híd, haja gyöngyöm haja?
Néktek azon átjárnyi, haja gyöngyöm haja!
Nyisd meg leány kapudat, kapudat,
Hadd kerölöm váradat, váradat,
Szita, szita pintek, szerelem csitertek, dobszerda.

A dobszerda szóra a lányok hirtelen leguggoltak, hogy a szoknyájuk szétterült maguk körül. A szoknyájuk széle kört alkotott, ők benne voltak a körben, amely védelmet adott nekik a rossz ellen.

Amikor ezzel a kapusjátékkal beértek a faluba, véget ért a kiszehajtás és mindenki elégedetten vette tudomásul a tél elmúltát, a tavasz jöttét.

Húsvét hétfői locsolkodás

Húsvétvasárnap este a legények már mulatni akartak, ezért az elmúlt farsangban házasodott ifjú házasok ablakán bezörgettek: *Ki, ki abó a házbó az ifjú menyecskével!*
Hogyha a menyecske helyett az ura ment ki, akkor a legények őt lódították le egy vödör vízzel. Az ifjú menyecske tojást, míg az ifjú gazda egy üveg bort adott a legényeknek, akik elmentek a kocsmába, ahol a kocsmáros az összegyűjtött tojásból rántottát sütött, amit a legények elfogyasztottak a bor mellett.
Húsvéthétfőn a legények már csak a leányos házakhoz mentek locsolkodni. A gémes kútból vödörrel kihúzták a vizet, a lányt két legény megfogta és a kúthoz vitték, ahol a hideg „kútyi" vízzel leöntötték. Locsolkodás után a legényeket behívták a házba, ahol asztalhoz ültek és megvendégelték őket. Az asztal meg volt terítve, főtt sonkával, főtt kolbásszal, kocsonyával, kemencében sült túrós lepénnyel, tepertős pogácsával. Bor és pálinka is volt az asztalon. A gazdagabb leányok virágot, szegfűt adtak a kiszemelt legénynek, míg a szegényebbek piros tojást. A hímes tojásokat a falu ügyes kezű asszonyai festették, amelyet pénzért lehetett megvenni. A pirosra festett tojásokra különböző mintákat, jeleket karcoltak, amelyeknek jelentést hordozó tartalma volt. A fiatalabb fiúgyermekek a locsolkodás előtt verseket is mondtak:

1. Gyönyörű a tavasz, mosolyog az élet,
Áldásokat mutat az arany kikelet.
Feltámadt a Jézus mondják az írások,
Vízöntő hétfőre bugyognak források.
Mi is ide jöttünk, ifjú kedvünkben,
Hogy harmatot hintsünk e kedves növendékre.
Mert, ha meg nem öntjük ezt a növendéket,
Nem virágzik nékünk jövendőre szépet.
Áldja meg az Isten ékes virágokkal,
Az egekben nyerjen dicső koronákat.

2. E ház kiskertjében van egy rózsatő,
Rózsás kertben neveli a Teremtő.
Vizet öntök a tövére, szálljon áldás a fejére!
Az Istentől ezt kérem, piros tojás a bérem.

3.

Kedves bátyámuram e ház családfője,
Kedves nénémasszony ennek kedves nője,
Szomorú nap vala ez előtt harmadnap,
Nagy kínok közt halt meg a legnagyobb főpap.
De már kiszabadult a halál fogságából,
Föltámadt a gyászos koporsóból.
Mi egy kedves kisleánykát ide szalasztottunk,
Akinek mi mindig a nyomában voltunk.
Nyájasan akarunk mi övele bánni.
Őt egy pár tojás meg fogja váltani.
Még pirosra is meg legyen ám festve,
Így vízöntéstől meg is leszen mentve.

/ Adatközlő Dénes József Ipolybalog /

A locsolkodás mindig korán kezdődött és a kisfiúk a kisleányokhoz, míg a legények a már férjhez adó leányokhoz mentek öntözködni.
A locsolkodás után, délután, litánia után, a kocsma melletti nagyteremben elkezdődött a táncmulatság. Először a lányok és a fiatal menyecskék karikában kezdtek táncolni. Hátulról a karjaikat egymás karjába fűzték és csárdást táncoltak, kettőt jobbra, kettőt balra. Aztán ahogy a nóta ritmusa diktálta, kettőt balra egyet jobbra, majd, ha gyorsult a ritmus, akkor keresztbe lépve forogtak és kurjantottak, sikítottak.
Többek között ezt a dalt is dalolták:

Tizenhárom fodor van a szoknyámon,
Azt gondoltam férjhez megyek a nyáron,
De mán látom semmi sem lesz belőle,
Tizenkettőt levágatok belőle.

Tizenkettő, tizenhárom tizennégy,
Ihaj , csuhaj barna leginy hová mégy?
Elmegyek a régi szeretőm után,
Megkérdezem szeret-e még igazán.

Volt, amikor dudaszóra táncoltak, de később már cigányzenészeket fogadott a legénybíró. Amint a cigányzenészek behangoltak, kezdődött a tánc. Ebből a körből kérték fel táncra a lányokat és a menyecskéket a legények, vagy fiatal házasemberek. A mulatság este tíz órára véget ért.

Az illusztrációk a szerző rajzai

***

2020. húsvétján a nemesradnóti Lidike Pihenőházban a szerkesztőt, a menyét is meglocsolta id. Pósa Dénes, s a következő verset mondta:

Én kis kertész legény vagyok
Öntözködni járogatok
Hajtsd le kislány a fejedet
Hagy öntsek rá rózsavizet.

Elmesélte ifjú korában két csapatban járták végig a falut. A kisebbek a falu felső végéről, a nagyobbak az alvégről indultak, másik évben fordítva. Mindenhová betértek, elvárták, hogy menjenek öntözködni. Voltak helyek, ahol a kútnál már vederben elkészítették a langyos vizet, s azzal öntötték le a lányt. A kölnit pedig a fogason az ünneplő ruhára fújták. A kisebbek zsebkendőbe kötött tojást kaptak, a legényeket meg pálinkával kínálták. Terülj asztalkám fogadta őket. *(PHE)*

Pósa bácsi tarsolyából

Fehér cipót ehetném… (Játék)

A lányok körbe állnak. Egy lány összefont kendőt tartva kezében, a kört kerüli, s ezalatt mindnyájan éneklik:
Fehér cipót ehetném, / Zuhaj! zuhaj! zu! / Arra jó bort ihatnám, / Zuhaj! zuhaj! zu!
Az utolsó szótagnál a kendőt hordó lány egy másikat kiüt a sorból. Erre a kendős lány elkezd szaladni, a másik meg kergeti. Szaladás közben is éneklik: „Fehér cipót…” stb. Ha a kört háromszor körülszaladják, s a kendős lányt a másik nem tudja elfogni, ezt mondják: „Zu!” s akkor a kergető üt ki egyet a sorból s ő szalad. Az első kendős lány pedig a kiütött helyére áll.

Forrás: Az Én Ujságom, 1894. április 15., V. évfolyam, 16. szám

Imádság

Pósa Lajos: Tavaszi madárdal

Gyönyörű a világ,
Kivirít a virág,
Gyöngyöt szór a gyöngypatak…
Én Istenem, áldalak!

Aranyos pillangó,
Lebben a csapongó,
Zümmögnek a bogarak…
Én Istenem, áldalak!

Zöldül erdő, sziget,
Vidítja a szívet,
Boldogok a madarak…
Én Istenem, áldalak!

Forrás: Az Én Ujságom, 1894. április 15., V. évfolyam, 16. szám
Fotó: Pósa Homoly Erzsó

Természet

Pósa Lajos: Arany ABC

Juhászbojtár őrzi nyáját,

Fújja, fújja furulyáját.

Szépen szól a furulyája,

A madár is hallgat rája.

Feltetszett az esti csillag,

Juhászbojtár haza ballag,

Maga előtt hajtja nyáját,

Fújja, fújja furulyáját.

Kicsi kocsi, nagy csacsi,

Üti-veri kis Matyi.

De a csacsi gondolja:

Ez a Matyi goromba.

Megszakadni nem szamár,

Ő bizony nem húzza már!

Meg se mozdul a kocsi:

Csihi-puhi, nagy csacsi!

Jó éjszakát, kis Matyi!

Liliomszál, fehér liliomszál,

Kis kertemből égre illatozzál.

Illatoddal felszáll sóhajtásom,

Ott lakik már az én kis pajtásom.

Mese… mese… Volt egyszer

Piripócson egy ember,

Annak volt egy tarisznyája,

Tarisznyában skatulyája,

Skatulyában furulyája,

Furulyában a nótája –

Táncolj, ha tudsz, te is rája!

Forrás: Az Én Ujságom, 1890. február 16., I. évfolyam, 8. szám

Szerkesztette: Pósa Homoly Erzsó